

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

Јун 2017.

II број

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

-ШКОЛСКЕ НОВИНЕ ПЕТЕ БЕОГРАДСКЕ ГИМНАЗИЈЕ-

С а д р ж а ј:

<i>ШКОЛСКИ ЖИВОТ.....</i>	<i>3</i>
<i>МУЗИКА.....</i>	<i>16</i>
<i>УЛИЦАМА БЕОГРАДА.....</i>	<i>23</i>
<i>КУЛТУРА.....</i>	<i>28</i>
<i>СПОРТ.....</i>	<i>34</i>
<i>ИНТЕРВЈУ.....</i>	<i>36</i>
<i>СТРЕМЉЕЊА.....</i>	<i>43</i>
<i>РЕПОРТАЖА.....</i>	<i>52</i>
<i>КОЛУМНА.....</i>	<i>60</i>
<i>ФЕЉТОН.....</i>	<i>65</i>
<i>КРЕАТИВНО ЂОШЕ.....</i>	<i>69</i>

РЕЧ УРЕДНИШТВА

Шта је императив нашег живота? Колико нам унутрашњих откровења треба да бисмо искористили свој потенцијал? Нуди ли школа одговоре или је њен задатак да покреће питања? Да ли је довољно знати или треба и мислити? Можда, још више, треба стварати? И, ствара ли школа уопште младог човека?

Заплашено друштво тромо отвара своја блиндирана врата за снове и идеале човековог младунца. Уштогљено чува своје богате обоке за одабране, сите и задригле. Бестидно се поиграва и оним што не зна, стварајући отмене мозаике сопственог бемисла, који ће, нажалост, трајно досегнути „чардак ни на небу ни на земљи“.

Човеково младунче више није спремно да слуша, али није спремно ни да мења. Уместо комада мермера за осликавање мозаика, у рукама држи спрејеве, крије се по хаусторима живота, аутистично у мраку наслућујући шта би све могао својим вештим рукама...

Изађи на светлост дана! Веруј да си одабран! Ослушкуј! Истражуј!

Недостижно је само оно за чим ниси ни посегнуо!

Дан матерњег језика

Дан матерњег језика обележава се широм света сваке године 21. фебруара у циљу промовисања језичке културе и разноврсности. Овај датум, за обележавање Дана матерњег језика, одабран је као сећање на студенте који су 21. фебруара 1952. године убијени јер су протестовали због тога што њихов матерњи језик није проглашен као званични.

Зашто се обележава Дан матерњег језика?

Довољно је рећи да је он главно средство препознавања и разумевања, а истовремено представља идентитет сваког народа.

Једна од занимљивости је да се у свету говори више од 6000 језика, а сваке друге недеље један језик се угаси и потпуно нестане. Зато је веома важно неговати и чувати свој матерњи језик.

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

Од кога је кренула иницијатива за обележавањем 21. фебруара у Петој београдској гимназији?

Иницијатива за обележавањем дана матерњег језика дошла је од стране представника Ученичког парламента. Та иницијатива праћена је тестирањем ученика и прављењем плаката како би се свест о важности очувања матерњег језика подигла на виши ниво.

“Моје одељење и ја смо се организовали тако што смо заједно са осталим ученицима из Ученичког парламента урадили велики број плаката које смо лепили по ходницима наше школе како би сви имали прилику да их погледају и науче нешто ново”, наводи једна ученица која је учествовала у овом пројекту.

Како је изгледало тестирање ученика?

Тестирање ученика спровеле су професорке српског језика на дан обележавања Дана матерњег језика. “Тестирање је било изузетно корисно зато што је велики број деце увидео где греша када је правопис у питању и свако је научио нешто што до тада није знао”, изјавили су наши ученици.

Главни циљ овог пројекта био је да се подигне свест младих људи и да схвате колико је важно да поштују и чувају свој матерњи језик. Сматрам да смо у томе успели, чак и да је само једна особа схватила где греша. Стручњаци упозоравају да је због све веће присутности енглеског језика, српски језик, као и многи други попут немачког, француског и италијанског језика, озбиљно угрожен.

“Мала је вероватноћа да ће доћи до једнојезичне цивилизације, али зато морамо више пажње да посвећујемо подизању свести о важности очувања језичке културе и писмености, у чему најзначајнију улогу имају школе”, наводе стручњаци.

Лингвисти сматрају да су нам за очување језичке културе и традиције потребна новија издања правописа, речника и осталих приручника.

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

НЕГУЈМО СРПСКИ ЈЕЗИК, такође је једна од акција у оквиру које се раде плакати са највећим и најчешћим недоумицама у српском језику. На сваком плакату налази се једноставно објашњење како би се те недоумице решиле.

Млади у Србији би данас више пажње морали да посвећују свом матерњем језику, да га боље чувају и да га цене, а то ће урадити тако што ће пазити на правопис и неће избацити ћирилицу из употребе, што је уједно и главна порука коју желимо да пренесемо!

Костадиновић Кристина I-8

Како се облачимо за школу?

Недавно, **Србију** је уздрмала вест да ће у школама почети да се носе **униформе** и људи су се аутоматски поделили у два табора, излажући мноштво аргумената за и против униформи. Иако се ово не односи на средње школе, ово је био добар повод да се покрене тема о облачењу у нашој школи.

Прво, да ли треба да постоје правила о облачењу? Дефинитивно, да!

Наравно, ученике не треба превише ограничавати јер свако има право да у нечему буде свој и упечатљив, али све мора да иде до неке границе. Оно што апсолутно није нормално је ношење превише кратких сукњи, мајица и кошуља са дубоким деколтеом, као и јапанки, папуча и ципела са високом потпетицом. Када би се сви овако облачили, на шта би нам личила школа? На образовну установу свакако не, већ на неки ријалити програм или неки јефтине музички спектакл(да не именујем). Како да се ученице не облаче тако, када нас такви програми окружују и када то једноставно постаје део наше свакодневнице. А,то се не сме дозволити! Са друге стране, оно што сматрамо да није страшно, а што је, такође, забрањено јесу поцепане фармерке, хеланке и сукње које су бар мало изнад колена, као и бермуде изнад колена. Шта је толико непристојно у коленима?!

Друго, колико се овај кодекс поштује? Пета гимназија, реално, јесте школа препознатљива по неком „**другачијем**“ облачењу ученика и, на неки начин, то је њен заштитни знак- у позитивном смислу. Сви су и слични, али је опет свако свој. Понекад се може видети неко у мало краћој сукњи,

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

са вишом потпетицом или отворенијом мајицом, али то није толико честа појава. Чак и када неко обуче тако нешто, све је опет усклађено како треба, да би особа изгледала као прави ученик, а не као учесник „Фарме“ или „Парова“.

Оно што мене више мучи је **зашто ова правила нису иста за све?** Да, говорим о **наставницима**. То није нешто што би требало да се разликује по положају у школи, већ је то нешто универзално и ствар поштовања установе. Ипак, ако се ученица појави у сукњи изнад колена, неко ће је казнити и послати кући да се пресвуче, док је сасвим нормално да се нека од наставница појави у мини сукњи и деколтираној мајици. Она не мора да поштује школу?

И треће, треба ли ишта мењати? Сматрамо да је **Правилник о облачењу** сасвим уреду и да га се треба држати из разлога наведених горе, али да га сви једнако поштују: и ученици и професори. Лично немам проблем са тим шта ће ко обући јер „**одело не чини човека**“ и не мора (али може) о њему доста да каже!

Ако ти је битно да се истакнеш, учини то кроз неки леп поступак , и учини ово друштво бар мало бољим!

Милица Митић 1-8

СПУСТ СА КОПАОНИКА

И ове године је, традиционално, група ученика из Пете београдске гимназије, заједно са професоркама физичког васпитања Снежаном Илић Петковић и Љиљаном Ракочевић, провела седам скијашких дана на Копаонику.

У осам ујутру 19. фебруара требало је да сви дођу до железничке станице где се аутобус паркирао и чекао своје путнике. Већина се међусобно познавала, а ја сам био међу реткима који нису знали никог. Сви узрасти су ишли на овај пут, од деце из нижих разреда основне школе па до студената. Аутобус је био прилично пун, али су седишта била удобна, па је био угодан пут. Од поласка па до доласка на Копаоник, са једном паузом, пут је трајао отприлике четири сата.

Хотел у ком смо одсели се зове „Машинац“ и налази се на скијашкој стази, одмах поред главног насеља. Био сам смештен у собу са три младића која иду на факултет. Собе су се поприлично разликовале: неке су биле огромне, са много простора, док су неке биле једва довољне да стане четворо људи. Првог дана није било скијања, цео дан је био слободан за разгледање околине, а једина обавеза било је изнајмљивање опреме у скијашници. Конаци, који су недалеко од хотела, имали су довољно локала за наше потребе, било је доста кафића, клубова, скијашница и продавница. У подруму хотела налазио се сто за стони тенис, па је тамо могло да се проводи слободно време. Професорка нас је будила ујутру пред доручак, да бисмо јели на време и стигли на стазу пре велике гужве. Свих дана су оброци били веома укусни, али за мене и моје цимере, ретко су били довољни да се наједемо, па смо морали да купујемо додатну храну у Конацима. Доручак је углавном био укусан и обилат. Након што завршимо са јелом морамо да одемо до скијашнице да бисмо се опремили за скијање. Првог скијашког дана смо, моји цимери и ја, отишли са ски-школом и инструктором на стазу, али се испоставило да је веома тешко скијати у таквим условима: групе су се састојале од много чланова, већином деце, која су се стално сударала, тркала и вриштала. После тог искуства и процене инструктора да нам не треба ски-школа, почели смо да скијамо самостално. Стаза је било доста, а све је било добро означено, тако да се ми, који раније нисмо били на Копу, нисмо изгубили ниједном. Увече је увек имало нешто да се ради, од дружења у лоби-бару или одласка у кафић, па до стоног тениса. Од првог дана наша соба је била у озбиљном неред: било је тешко прећи с једног краја на други без упадања у кофере и саплитања о пластичне флаше и друго смеће. Ту је претила већа опасност него на стази.

Време је прва четири дана било одлично, али је онда одједном отоплило, кроз отопљени снег се видела земља, а пола стаза није радило. Како су дани одмицали све смо се више упознавали између себе, па се последњих неколико дана направило одлично друштво: нисам ни сањао да ћу се дружити с другарицама моје старије сестре! Последњег дана скијања одједном је захладнело и добар део стаза био је залеђен, те је било тешко и опасно скијати по њима. Такође, пала је и густа магла која је доста отежавала вид. Те вечери смо остали дуго у кафићу, знајући да сутра можемо да се наспавамо у бусу. Остао је још јутарњи ужас – дошло је време да напокон средимо собе, а нама је требало преко сат времена да размрсимо разбацане чарапе, мајице и пешкире, да не спомињем да смо нашли и свакакве остатке хране од претходних дана. Пред полазак смо се ми, вечно гладни, опремили бечким шницлама за пут и кренули назад у Београд. Аутобус је био поприлично празан, па је било места да се лепо спава. Кад сам се пробудио и видео око себе познате зграде, схватио сам да смо стигли у Београд и да сутра морам у школу!

Гаврило Илић 1-8

Школски живот

ТЕХНОЛОГИЈА КАО ПРИЈАТЕЉ ШКОЛСТВА У БЕРЛИН ИЗ УЧИОНИЦЕ

Да ли компјутери, телефони и интернет решавају или стварају више проблема, и како уопште опстати у данашњем свету и користити интернет и технологију?

Често се полемише око тога да ли је брз и нагли развој технологије који нас је задесио добар или лош по нас, да ли уназађује младе генерације или их, пак, унапређује на прави начин.

У школама широм света коришћење интернета је забрањено. Али, да ли сте сигурни да је то исправно? Да ли сте сигурни да интернет не може олакшати и улепшати учење? Ми нисмо.

На самом почетку важно је напоменути да је Пета београдска гимназија, ипак, модерна школа која иде у корак са временом и ученицима пружа могућност да данашњу технологију употребе у корист едукације и унапређивања свог знања и вештина. Поред тога што нам интернет и модерне технологије могу послужити за разоноду, смех и забаву код куће, са породицом и пријатељима, оне могу бити врло корисне и у школама.

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

Прави пример даје нам пројекат професорке немачког наше школе, Ане Пришинг, која је дошла на идеју да својим ученицима приреди огледни час који ће им задати прави изазов и авантуру. Наиме, ученици су се електронским путем „преместили” у Берлин, где су морали да испуне одређене задатке који су им били задати од стране професорке. Ученици су били подељени у групе, и свака група имала је по 15 минута да изврши свој задатак на најбољи могући начин и испрезентује га одељењу. Задаци нису били обични, школски задаци са којима се ученици свакодневно сусрећу и на које смо сви већ навикли, већ су то били задаци који су на прави начин упутили ученике да добро организују своје време и новац, и снађу се у потпуно непознатом граду. Једна од група је, на пример, имала задатак да за што мање новца оде у неки од немачких ресторана и тамо испроба специјалитете немачке кухиње. Морали су да се уклопе у одређену своту новца (у овом случају буџет је био 10€ за вече), а како би проверили цене улазили су онлине путем у мени ресторана. Задатак друге групе био је да обиђу што више знаменитости, а минимум је био ограничен на 5 места, за, такође, што мање новца. Аутобус их је “избацио” у одређеном делу Берлина, и одатле су даље морали да се сналазе сами. На овај начин, ученици, не само да су добили искуство за сналажење у непознатом граду и усавршавање немачког језика, већ су и боље упознали немачку културу, што је, такође, од изузетне важности.

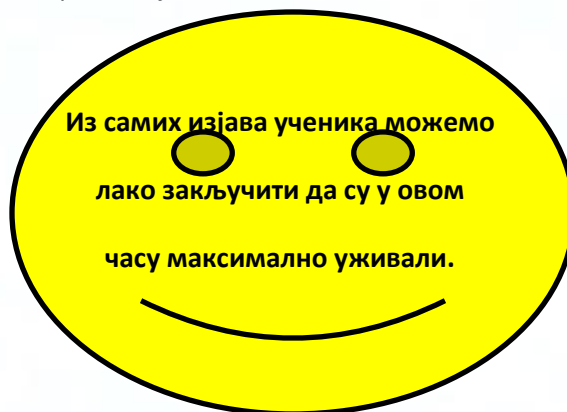
А, како је професорка Пришинг дошла на овакву идеју? И ми смо се питали, па смо одлучили да потражимо одговор. „У хостелу, у коме сам преноћила, видела сам гомилу рекламног материјала везаног за Берлин и просто сам дошла на идеју да бих тај материјал могла да покупим и искористим да направим један занимљив час. Наиме, у питању су биле картице са знаменитостима Берлина на којима су се налазиле слике и објашњења на немачком језику и које су ме уствари асоцирале на час овакве врсте”, рекла је професорка Пришинг.

Овај огледни час професорке Ане Пришинг је, као занимљив пример, отишао у Каталог часова примера добре праксе.

„Он нам је пружио учење кроз забаву, успео је да досадно читање безбројних информација замени уживањем у сазнавању и откривању”, изјавила је једна од ученица.

„Овим часом доказано је да технологија заиста може побољшати учење, и овом приликом апелујемо на све професоре да максимално искористе погодности интернета и технологије, и учине учење занимљивијим и ефикаснијим.”.

Сви се слажемо да би требало да је више оваквих часова, и надамо се да ће сви добити прилику да учествују макар у једном, и бар на кратко осете позитивни адреналин који су, како нам кажу, осетили ученици овог пројекта. Информације које научимо напамет, само за оцену, избришу нам се из меморије у року од 7 дана, а сигуран сам да ће овај огледни час, као и све што су током њега научили, открили и сазнали, ови ученици вечно памтити.

Тавић Душан II-10

Машта и историја

Далеки, велики и богати градови на путу свиле одувек су голициали машту читалаца, историчара, песника и писаца...и ученика, понекад. Драгуљ међу овим градовима била је Александрија, средиште науке и уметности хеленистичког доба, главна пијаца на Медитерану. Како се историјске чињенице из уџбеника и креативност у излагању могу спојити, показале су ученице одељења I-8, Нађа Дулић и Милица Симеуновић, и Мила Тодоровић и Милица Митић, на часу историје. Као продукт њиховог заједничког рада и излагања на часу, настали су и писани радови који се налазе у прилогу.

Весна Рашковић

професор историје

Живот у Александрији

Ви који пронађете ово писмо, немојте га злоупотребити.

Колико тренутно хартије имам, толико ће и бити ово писмо.

Александар Велики је наредио грађење библиотеке. Грк Деметрије из Фалерона, као оснивач Библиотеке није био ни свестан њеног значаја. Живео је Деметрије пре мене, није био мој савременик, али био је добро познат и поштован у нашем друштву. Свако је чуо за то име и сви су га хвалили, али нема те особе која није знала за велику „Александријску библиотеку“. Библиотека се састојала из главног дела и неколико споредних делова. Када уђеш у библиотеку, осећаш се већ мудрије, могуће да претерујем, али ту су били филозофи, песници, граматичари, критичари, књижевници, знате, одмах се осећате паметније чим сте близу њих и њихових дела. Кажу да је било око 700 хиљада књига, не знам у шта да верујем, јер неки су ми причали да је било мање, а неки кажу да је било више. Хеј, знате ли ви шта је 700 хиљада књига!?

Најчешће су Јевреји преводили књиге, тако сам барем чуо. Било је ту превођења и персијске и египатске књижевности. Често сам долазио да слушам Зенодота, причао је епове, који су ми били веома интересантни. Међутим, особа која је остављала увек много леп утисак на мене, био је Ликофрон, песник кога сам могао данима да слушам и никад ми не би досадило.

Лично, ја нисам био сматран за неког превише ученог човека, знао сам да пишем и читам што је за моје време било веома похвално, али дефинитивно нисам био налик мојим савременицима. Често су ме исмевали, називали лудим. Моји суграђани су се бавили пољопривредом, занатством, земљорадњом, трговином, а мене то није баш привлачило. Сви су ми говорили да одем у трговце да зарадим неки новац, али он је пролазан, шта ћу са њим ако ми је душа празна. Можда и јесам луд, ко то зна. Истина је да сам волео слушати филозофе, теоретичаре, критичаре, волео сам да стичем знање и да се образујем у Александријској библиотеци. Немојте мислити да се ја стављам у исти кош са њима, далеко сам ја од тих мудраца, они су само били моји идоли. Своје име нећу помињати у овом писму, мислим да нема потребе, пошто нисам достојан тога да будем запамћен у историји.

Сада ћу покушати да вам испричам шта се догодило.

Наиме, тога дана мој пријатељ Константин и ја дошли смо у библиотеку. Није било лако ући. Па, није свако ни могао ући, морао си бити пристојан, педантан, миран и да лепо знаш говорити са саговорником. Затекли смо се у главном делу библиотеке, био је то и најважнији њен део, ту се налазило највише књига. У библиотеци није било књижевника, није било граматичара и филозофа, тог дана нису држали своја предавања. Константин и ја смо се шетали по холу библиотеке. У једном тренутку сам осетио мирис паљевине. Дим се ширио ваздухом. У Александрији је увек вруће, таква је клима. Често се осећао мирис спаљене земље, па нисмо толико обратили пажњу на тај препознатљив мирис ватре. Зачули су се гласови. Дефинитивно се није говорио грчки језик. Били су то Римљани. Погледали смо кроз прозор и видели ватру, и то не било какву ватру. Такву ватру у животу нисам видео. Мора да је онај познати Гај Јулије Цезар

током опсаде желео да уништи и библиотеку, помислио сам. Много књига се налазило изнад нас, са наше леве и десне стране. У тренутку се много уплашите за свој живот. Константин је дрхтао, а ја сам само желео да спасим све те списе. Знао сам да ће све то бити изгубљено, спаљено. Та велика дела постаће само пепео који ће газити нога противника.

Људи који ће живети после нас никада неће сазнати за њих. Али, шта сам могао? Толико књига није могло стати нигде, ни у велике бродове Феничана којима су превозили зачине. У том тренутку ушао је један римски војник који је викао на нас, на мени непознатом језику. Ништа га нисам разумео. По говору тела, разумео сам грубу наредбу да изађемо из пожара библиотеке. Зграбио сам две књиге, једну у десну руку, а другу у леву и кренуо да трчим док је Константин дршћући кренуо да трчи за мном, он није размишљао о томе како да спаси књиге, већ само живу главу. Када смо изашли, удахнули смо свеж ваздух и легли на земљу. Срце ми је ненормално лупало. Око нас се налазило много римских војника. Држао сам оне две књиге у наручју и обгрлио их обема рукама. Један римски војник, пришао ми је, подигао мач ка мени и узео ми је књге из руку.

У том тренутку, потпуно сам изгубио дах, снагу, гушио сам се, што од удахнутог дима из библиотеке, што од страха, а највише од беспомоћне љутње над питањем: Па, зар ни ове две књиге не могу да спасем за будућа покољења?

Нисам успео да сачувам ни две књиге из пожара библиотеке у Александрији, оне су нестале као и све друге спаљене књиге Александријске библиотеке.

Кажу да је пожар био случајан и да је тај Гај Јулије Цезар током опсаде бранећи се ватром направио пожар. Случајност кажете?

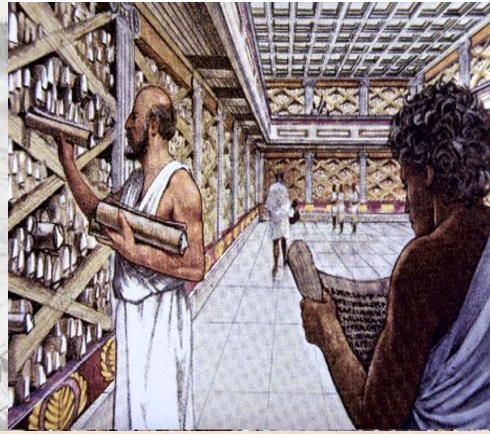
Зар је једна случајност довољна да се уништи толико дела?

Други делови библиотеке који нису уништени су и даље били тамо и у њима је било књига, али ни приближно као у спаљеном делу.

Верујте ми, никада више нисам крочио ни близу библиотеке. Осећао сам се као да сам изневерио све те мудре људе који су годинама писали своја дела. Осећао сам се као да сам изневерио и вас који сада читате ово писмо, који никада нећете сазнати многе ствари из спаљених књига и списа. Нисам био достојан да спасим бар делић историје.

Никада то себи нисам опростио.

АЛЕКСАНДРИЈА...

Живот у Александрији

Колико год волео свој град, Алек би дао све да избегне гужву и буку. Јутарња комуна до Фароса му је више пријала. Море је било мирно и тихо, те је његов неиспавани ум имао времена да се привикне на светлост дана. Међутим, град је немилосрдан, гласан и убрзан и без разумевања за његов умор након смене на светионику. Његов мозак као да се замрзне, отупи, посматрајући идентичне размене на луци сваког дана. Пакети свиле, џакови чаја. Никада ништа ново. "Шта би се десило да испусте целу торбу карија?", питао се Алек, жудећи за било каквом променом. Волео је када је у смени са њим Филип, старац који је помогао изградњи светионика и на њему ради годинама. Присуствовао је безбројним нападима разбојника, и Алек је обожавао да слуша о свим тим одважним двобојима у којима као победник против опасних крадљиваца изађе неискусни трговац. Пролазећи кроз град, Алекове уши испуни раздрагана гунгула трговачке четврти. Ценкање око зрелих јабука, притужбе на ужегло дрво и удварање продаваца богатој господи која својим дамама купује накит и кадифу. "Сушени анис? Свеже са докова!" добацио му је један од продаваца, хушкајући га њему плетену корпу сушених црвених звездица јаког мириса. Не, нису биле свеже са докова, јер јутрос није било пакета аниса. Алек је то поуздано знао.

Није волео буку, ни гужву. Није схватао како је људима испуњавало живот само ово: посао, породица, пијаца. Алек је жудео за знањем, за нечим новим, ванвременским. Трпео је хаос чак и након шест сати у светионику само зато што је знао шта следи час механике код Херона. Обожавао је Музеон, велику библиотеку и тишину која је тамо обитавала. Није било драња, надвикивања око цене маслина и шафрана. Једини звук био је листање страница и размишљање ученика. Алек је волео да слуша и Архимеда и Ератостена, али највише је волео Херона. Старац је био духовит и засигурно скренут, али једини који је са својим ученицима делио своје најновије пројекте и идеје. Тренутно је радио на машини коју покреће вода загрејана на довољно високу температуру да би је претворила у ваздух. Та машина би заменила људску снагу. Алек је волео ту идеју, јер није подносио рад робова. То је на пијаци било најтужније - смркнута лица мушкараца и жена који чекају да виде колико су вредни у очима других. Ко ће им бити нови господар? Мада, није много људи ни схватало ни слушало Херона. Плашило их је то, та нова скаламерија. Били су испуњени својом рутином.

Контраст бучне спољашњости Александрије и тихе унутрашњости дома муза никада неће престати да фасцинира Алека. Високи стубови старогрчког стила издизали су се далеко, подржавајући плафон украшен орнаментима од слоноваче и индијског злата. Пријавио се код чувара библиотеке, Калимаха, и продужио ка одељењу библиотеке са најстаријим списима. За дрвеним столом прекривеним папирусом и угљеним штапићима седео је Херон, пискарајући формуле.

"Мали, мислим да сам успео!" рекао је и не подижући своју проћелаву главу.

"Причајте ми", рекао је Алек, замишљајући како ће једног дана он бити тај чије ће речи људи желети да чују.

Утицај музике на младе у 21. веку -музика-

*Из генерације у генерацију, долазе нови уметници који се уздижу и добијају пажњу целе планете. Неки уметници владају својим жанровима и остају релевантни годинама, а неки избаце један хит и нестану са лица земље. Али, увек постоји онај који уведе нешто ново, који привуче највише пажње, како позитивне тако и негативне. **Бити музичар је више од прављења музике.***

Уметник, или интерпретатор утиче на поступке и уверења своје публике, посебно оне млађе. Зато увек мора да пази шта ће да каже не би ли његови фанови узели то као савет или препоруку. Такве ситуације се посебно догађају од доласка хип-хопа, или репа, на сцену. Реп се од осталих жанрова разликује по томе што реп-уметник сам пише текст, и увек каже све што мисли без пардона, што се ретко виђа у музици 21. века у којој интерпретатори имају свог текстописца. Због тога, млађе генерације више поштују и више се проналазе у музици хип-хопа. О репу више чујемо лоше него добро. **Стереотип је да се у репу говори највише о насиљу, дрогама, алкохолу и, генерално, лошем животу, али ретко ко ће отићи дубље и наћи важнији смисао ове музике.** Музичари, посебно у репу, често говоре о лошој прошлости и томе како су се изборили с њом. Већина репера је афричко-америчког порекла и живи у „сумњивим“ деловима града. На пример, албум Кендрика Ламара *Good Kid, M.A.A.D City*, говори о његовом преживљавању у најопаснијем делу Лос Анђелеса, који помаже многим младима да у сличним ситуацијама нађу излаз. Један од најутицајнијих не само репера, већ музичара 21. века је **Еминем**. Он је кроз целу каријеру био критикован због експлицитности песама, до те мере да су претили да неће дозволити продају његовог трећег студијског албума, који је на крају, када је издат, продао 1,78 милиона ЦД-ова само у првој недељи. На том албуму се налази песма *Stan* која представља момка који га је идеализовао до мере да је убио себе и своју трудну девојку због непрочитаних писама које је послао Еминему. Еминем је и сам прошао кроз **покушај самоубиства**, проблеме са дрогама и

тешко сиромаштво, и све то га је инспирисало да се искаже кроз музику у нади да ће неко ко је у сличним невољама, пронаћи излаз у тим текстовима. У новијим генерацијама све је мање и мање таквих уметника. Постоји један који се истиче, раније помињани Кендрик Ламар, који је 2015. године избацио један од најнеобичнијих, али и један од најуспешнијих албума наше генерације. *To pimp a butterfly* кроз комбинацију репа, џеза, фанк и соул музике говори о проблемима које и дан данас проживљавају африко-американци из САД-а. Тај албум је чак и мени, шеснаестогодишњем белцу из Србије, отворио очи. Албум је зарадио 11 греми номинација, одмах иза Мајкл Џексоновог *Thriller*-а који је имао 12.

То је, дефинитивно, нешто што се не истиче у модерном друштву. **Позитиван утицај музике више се виђа него негативан, али су негативни истакнутији због ефекта привлачења пажње.** Верујем се да ће музика наставити и даље да помаже људима у кризним ситуацијама.

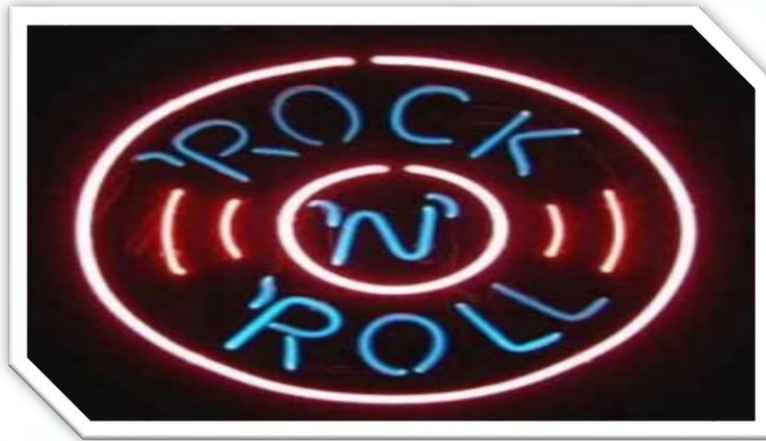
Матеја Миновић 1-8

РИТАМ НАС ПОКРЕЋЕ

-музика-

Нико од нас не може да замисли дан без музике! Било да смо тужни или весели, музика је увек уз нас. Она нас покреће или у њој тражимо неко уточиште , за тугу или срећу.

Рок музика је жанр забавне музике који се развио током 60-их у УК-у и у САД-у. На рок музику утицали су бројни жанрови као што су блуз, џез и класична музика. Музички гледано, рок је заснован на електричној гитари која је обично била састав неке рок групе са бас-гитаром и бубњевима . Типична рок песма је заснована на 4/4 такту и употребљава песничку форму.

Током касних 60-их настао је велики број различитих рок жанрова, а овај период се још назива и **златно доба**:

- прогресивни рок*
- глам рок*
- хеви метал*
- панк рок*

Рок музика се повезује са политичким активизмом, као и са променом социјалних ставова према раси, полу и употреби дрога, а често је виђен и као изражавање младалачког револта према ауторитету одраслих.

Истакнути рок извођачи у свету:

- ☐ *The Beatles*
- ☐ *The Rolling Stones*
- ☐ *AC/DC*
- ☐ *QUEEN*
- ☐ *Pink Floyd*
- ☐ *Guns n Roses*

Рок у СФРЈ

70-их година почиње велико омасовљавање југословенске рокенрол сцене.

Рок је у почетку био критикован због западног утицаја. Занимљиво је да су многи који су створили југословенску рок сцену били синови официра ЈНА (Југословенска народна армија) укључујући:

- ☐ Бору Ђорђевића (*Рибља чорба*)
- ☐ Горана Бреговића (*Бијело дугме*)
- ☐ Милана Младеновића (*ЕКВ*)
- ☐ Момчила Бајагића Бајагу (*Бајага и инструктори*)

☒ Бранимира Шултића (Азра)

Једна од тековина рока била је дуга коса. Док су се младићи борили да слободно носе дуге косе, девојке су мучиле муку са минићима. Дуга коса је асоцирала на четнике, па су рокере називали „чупавцима“. Београдске средњошколке су прве носиле миниће. Томе су се највише противиле њихове професорке, наравно, „због ширења неморала“. Међутим, партијски аналитичари су, напослетку, закључили да ношење дугих коса и минића, лежи у генерацијском, а не идеолошком стубу, и да морал нових генерација не треба поредити са моралом старијих. На игранкама, бендови би свирали у 15, 17, 19 и 21 час. Најбоље свирке биле су у Градском подруму, међутим, крајем 60-их у моду улази и Дом омладине. Младићи су свирали а девојке обављале своју примарну функцију у рокнролу – ЗАЉУБЉИВАЛЕ СУ СЕ. Почетком 60-их најбоље девојке одвајали су београдски мангупи, чије су туче биле честе на калемегданским игранкама (најбоље приказане у серији „Грлом у јагоде“). Гитаријада 1966.године сматра се преломним догађајем. Тада је утврђено да већина радничке деце слуша рок и да то треба искористити у социјалистичке сврхе.

☒Индекси

☒Галија

☒Ју група

☒Смак

☒Атомско склониште

☒Парни ваљак

☒Галија

☒Прљаво казалиште

☒Хаустор

☒Партибрејкерси

☒Електрични оргазам

☒Плави оркестар

☒Леб и сол

☒Лаибих

☒Црвена јабука

☒Дивље јагоде

☒Кербер

☒Рибља чорба

☒Бајага и инструктори

☒Азра

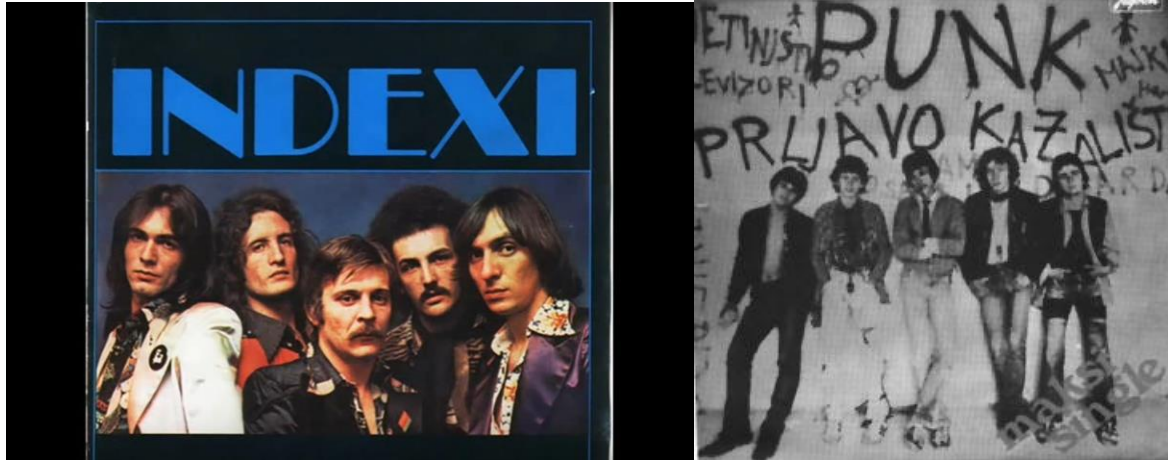
☒Екатарина велика

☒Булдожери

☒Бијело Дугме

☒Ван Гог

☒Бабе

Рок данас

Међу младим људима рок је **још увек жив**. Иако је популарност фолка, попа и репа већа, има младих који још теже одржању рока. Постоје многи рок бендови младих. Један од познатијих фестивала рока и панка је **у Јароћину, у Пољској**, и који се одржава сваке године почетком јула. Овај фестивал посети око 100.000 младих широм света. Младе привлачи рок зато што сматрају да је другачији и квалитетнији од других, свременијих жанрова. У њему проналазе спокој и мир у тешким тренуцима, али он успева и да их орасположи. Рокери, поред рока, једнако уживају и у класичној музици. Обожватеље рока не привлачи само звук електричне гитаре већ и сами текстови песама који говоре о животу младих, о љубавним јадима...Млади данас слушају бендове са почетка настајања рока, као и оне са врхунца развијања рока, међутим, слушају и оне који су се развили у 21. веку.

Ема Пришинг 1-8

ШИНЕ КОЈЕ ЖИВОТ ЗНАЧЕ

„Трамвај звани самоћа“ зближио усамљене Београђане

-улицама Београда-

Иако су **београдски трамваји** вечито крцати, рекло би се, засигурно, то су места где никад нисте сами, истовремено су и шанса да се појединац позабави сопственим мислима. Неретко су послужили музичарима за концерте, писцима за књижевне вечери и читање поезије, а **4. фебруара 2017. године први пут на свету и као позорница за премијеру позоришне представе**. Тога дана је у трамвају на линији број 6 приказана позоришна представа „Трамвај звани самоћа“. Пројекат је реализовала Установа културе „**Вук Стефановић Караџић**“ ,уз подршку Градског саобраћајног предузећа.

Представу је режирао **Стеван Бодрожа**, а четири текста која се изводе као један целовит комад, написале су четири младе драмске уметнице. Путници са картама купљеним на благајни укрцавају се на почетној станици, код цркве Светог Марка. Сат ипо дружења са глумцима, колико траје представа коју чине четири једночинке, јединствена је прилика, и особито задовољство путницима да осете блискост и непосредност у комуникацији са уметницима. Додатни шарм оваквом извођењу дају и непредвиђене околности попут залуталих путника, квара на трамвају, и сл.

Представа обилује **сценама из свакодневног живота**(можда и из истог тог трамваја само дан или два раније) : породичним односима, отуђењем, љубављу, надом, патњом. Ово остварење се показало вишеструко корисним, промовисани су млади и амбициозни драмски уметници, а

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

путници- публика, су уживали. Занимљиво је и то што је трамвај стајао на одређеним станицама како би примио нове глумце, не путнике. Последња станица је Булевар краља Александра, код Вуковог споменика, где заједно излазе и глумци и путници.

Након премијерне представе, уследиле су још три репризне, али све то је било недовољно да задовољи интересовање бројних знатижељника, јер је свако извођење пратило свега тридесетак путника.

Бројне су похвале изречене оваквом промовисању уметности и културе. Публика је била одушевљена креативношћу младих уметника и атрактивношћу саме идеје да се на овакав начин прикаже представа. Међутим, из угла глумаца било је и потешкоћа да се позорница замени трмвајским простором, а притом да сви путници подједнако добро чују и виде сваког извођача. Општи је утисак да је овај догађај донео **право освежење и повећао интересовање за позориште.**

Анђела Мазовић 2-10

НОВА ГОДИНА У СТАНУ ИЛИ ДИСКОТЕЦИ?

-улицама Београда-

Одувек су се млади делили на оне који воле да иду у кафану, дискотеку и на оне који су за кућну, опуштenu варијанту уз квалитетну музику. Већина би ипак отишла у кафану и не би се замарали организовањем неке журке...

Зашто млади воле журке које се организују по становима? Најчешћи разлози су зато што све може да буде како они желе: музика, пиће, а и људи око њих им нису непознати. Девојке воле кућне варијанте зато што не треба да се претерано сређују за излазак. На кућним журкама се максимално опуштамо и оне су заиста добар избор, али имају и своје мане. Обично се направи јако велики неред, може доћи чак и до тога да се нешто сломи. Сутрадан, онако уморни, морате чистити и то најчешће сами, када вам сви гости оду. Такође, за овакве журке треба одвојити много више новца за пиће, штете... а ако се стан изнајмљује, тада треба још више пара. У суштини, нема комшија које су срећне када морају да слушају музику целе ноћи и не могу да спавају, тако да то представља још један проблем..А, ту су, свакако, и проблеми око звања гостију, никада не погодимо колико тачно људи може стати у неки стан, па често долази до несугласица пошто не можемо позвати све људе које волимо и себе стављамо у позицију да бирамо.

Са друге стране, ту су кафанске журке и журке по клубовима и сплавовима које су у Београду јако заступљене. Карта за овакву врсту журке ће нас сигурно мање коштати од организовања приватне журке. Још једна позитивна ствар је та што нећемо бити у проблему око организације, тражења стана и куповине пића и хране. Многи не воле ову врсту прослава зато што су ту, наравно, и људи које ми лично не знамо и увек се нађу и старији, па неке затвореније особе и нису нарочито одушевљене овим избором прославе. Девојке морају да се сређују, а мушкарци да облаче одела која и нису претерано удобна. Такође, сплавови су обично лепо, поготово ноћу, а и налазе се у центру где имате превозе за све делове града, док стан може и бити негде на периферији. Мада, ни кућне журке нису лоше. Када сте са правим људима, обе варијанте су одличне. Храна и пиће су разноврсни и њих, наравно, унапред плаћате, тако да ће се од толике понуде сигурно наћи нешто што волите. Најбоље код журки јесте заправо што је музика уживо, то може бити неки познати певач, а и не мора, зависи од места које одаберете.

Већина испитаника Пете гимназије определила се за кућну варијанту а, ово су мишљења само неких од ученика.

„Мислим да су кућне журке боља варијанта зато што су интимније и можеш преспавати код те особе која је прави. Такође, бићеш са људима које знаш и ако ти је лоше они ти могу помоћи, док у клубовима има доста странаца“.

„Бирам кућне журке зато што су безбедније и родитељи ме чешће пуштају јер познају те људе са којима сам а, такође, могу и остати дуже“

„Сматрам да су боље кућне, због тога што су ту само људи са којима ти желиш да будеш а не још 100 других, непознатих људи, музику пушташ коју ти волиш и безбедније је. “

Маја Ковачевић II-10

Судбина малог човека

Мали човек великих снова на бојишту живота опкољен је са свих страна немогућностима које расту и уздижу се изнад његове главе налик на бедеме. Унутар 4 квадратна метра свог срца, он дише, кријући се, у страху за своју сутрашњицу, које можда неће ни бити.

Сатеран у ћошак, он дрхти и чека, још само данас, и остаје да окован чека целог живота, са

Божјом милошћу као једином надом и молитвом залеђеном међу промрзлим рукама.

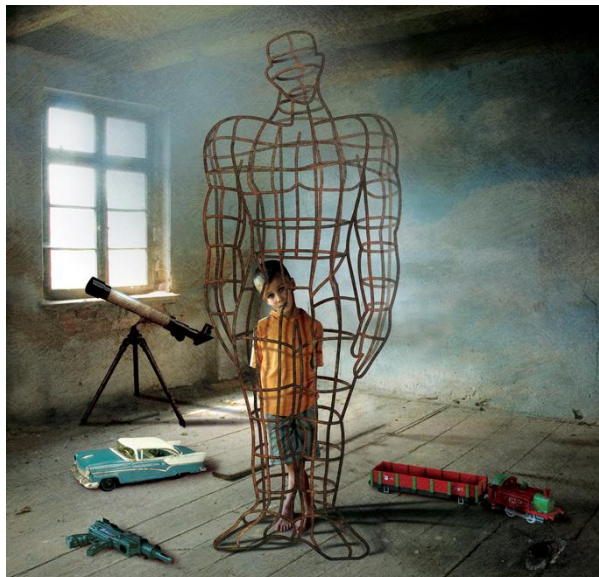
Мали човек, одувек је желео преко црте, али полако, како је време пролазило, црта је постала зид, а зид хладно оружје које прети да узме и оно мало што му је остало. Зато, помисли он, боље је да остане унутар свог кавеза, јер ту барем има право на мало воде и хране сваког

јутра. Опстанак је једино на шта може да рачуна, пуко преживљавање једина тежња и реалност док проводи дане, трчећи на свом точкићу. Мора да трчи јер, ако престане, па макар и на тренутак, почеће да мисли, добиће идеје о слободи и будућности, а идеје су опасне. И бити побуњеник је опасно. Шта ако ми узму све, брине се он, док се несигурно повлачи назад у своје скровиште.

Велике вође држе конце његове судбине, довољан је само један рез и све ће бити готово. Мали човек, уморни човек, изнемогли човек, бесни човек, боји се вулгарности својих хтења. Парче

хлеба за себе и породицу, само ако успе да измоли мало новца од свог богатог кума. Ах, мали човек је сасвим наиван човек док верује у речи и тоне све дубље у дугове без било каквих изгледа за повратак. Како сада отићи кући? Како сада стати пред жену и децу, што цели дан седе скупљени испред мале ватре, јединог извора светлости, и рећи – немам? Како се суочити са слепим ауторитетом, а не настрадати? Снажни вођа, храбри вођа, драги вођа, лажни вођа. Вођа који зна све и ради најбоље и највредније што може на отимању новца од малих људи. Колико се још може узети, пита се он, док по 23. пут продаје главу шећера. Није довољно, никад није довољно. Моћни вођа је похлепни вођа који не преза од сићушних прилика што шапућу у гомили. Какво стадо, смеје се грохотом наш славни вођа док жваће месо међу зубима и самозадовољно мљацка. Какав оброк! Колико је чежњи остало у тим костима. Ђубре, дајте их псима, говори он, док се наслађује својим поштено зарађеним новцем.

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

Мудре одлуке и добре стратегије су кључ успеха, учи он свој млади нараштај, готово једнако крволочан. Татино дете, паметна главица, далеко ће он догурати. Округлог стомака, пуног вина, вођа се гега до кревета и хрче до поднева, и онако је понедељак, шта па још има да се ради понедељком. Док мали човек, јако гладни човек, устаје у зору и одлази на поље, где остаје до заласка сунца, вредно вршећи жетву. У сумрак, наш мали човек, јако несрећни човек, сада већ мртви човек, прави последње кораке под теретом који носи. Сутра, његова читуља неће изаћи у новинама и нико га се неће сетити. Такве ствари се не помињу. А вођа ће, у кафани, мирно пијуцкати до јутра.

Мина Божовић II-10

ЉУБАВ ИЛИ ДРУШТВО?

-култура-

Позориште на Теразијама годинама привлачи публику разноврсним репертоаром. Поред мјузикла као што су Мамма Мија, Продуценти, Неки то воле вруће, Свит черити, Главо луда, Грк Зорба... својим жаром али и необичном концепцијом пажњу привлачи већ 5 година представа Зона Замфирова. Стара, а нова, краси репертоар овог позоришта сваког месеца и сваки пут распродата је у року. Шта је то што овај мјузикл нуди, а да је тако екзотично и драгоцено?

- "Зона" је једно од славних дела наше литературе. У њој постоји врло јасан кастински сукоб два света који не смеју да се мешају, не смеју да се спајају. Крајем 19. века јужни делови наше земље улазе у састав Србије, долазе, с обзиром на стране инвестиције, први тајкуни, први пребогати људи се појављују, а Зона је ћерка управо једног од њих, Хаџи Замфира - објаснио је Младеновић ову адаптацију Сремчевог дела. Он је додао да се "с друге стране налази оријентални, романтични свет кујунџије Манета и његових." Они чак и говоре различите језике. Манетови говоре нишки, а Зонини варошки српски, са тенденцијом да Зонине тетке буду нека наша реплика стеријанских Фема, те покондирености варошке која тежи ка великом свету. Наш Манулаћ није локална замлата како је написао Сремац, него превејани тип који долази из велике Европе, назад у свој Ниш" - открио је редитељ. [интервју за Тањуг]

Кокан Младеновић је човек који стоји иза свега овога и због кога је, уз подршку огромног броја људи, ово дело угледало светлост позоришних рефлектора 9.11.2012.године. Од тада, па до данас, сваког месеца у сезони се подиже завеса водећи нас директно до Манета и Зоне, српских Ромеа и Јулије, кроз чаробне визуелне, звучне и ефекте покрета. **Па, нека магија почне!**

“Ћути, ради, копај, ринтај, тегли, носи
Куга, беда и колера нек те коси
Кад си гладан пружи руку па испроси
Док те болест или куршум не покоси
Ново време да л’ нам нешто ново носи...”

Започињу представу сеоска замлата и цео занатски и сиромашни део Ниша. Седите удобно у свом седишту, а директно испред вас налази се читав ансамбл Позоришта на Теразијама, комплетан оркестар, а свесни сте да су и негде иза нека од највећих лица глумачке сцене. Мириси, боје, звуци и покрети испуњавају вам душу, на свакога остављајући некакав утисак. Сведок сте невероватне уиграности, увежбаности, и правог тимског рада.

Причу о Зони Замфировој, професионално и класично испричану у филму Здравка Шотре знају сви: млади кујунџија Мане заљубљује се у прелепу чорбацијску кћер Зону. Ову љубав крије вешто, свестан препрека које му се налазе на путу. Добар и вредан мајстор, али сиромаш, своје срце дао је богатој девојци из угледне породице која временом развија истоветна осећања. Ниш, тек ослобођен од Турака, и патријархални народ пун предрасуда, не дозвољавају им да своју љубав остваре. Овај универзални проблем, смештен је на сокаке и калдрме деветнаестовековног Ниша у ком се, се одласком Турака, друштвена ситуација мења, а где, притом, живи незадовољни народ спреман на осуђивање.

Међутим, немојте очекивати Шотрин филм на сцени, ово ремек дело далеко је од било које екранизације. Бројне критике дефинисале су ову представу као неуспешну модернизацију класичног романа. Истина, критика је сачекала премијеру наоружана и спремна за бој, а чини се да је таква остала и неко дуже време након премијере. Оно око чега се сви слажемо јесте да ова представа омогућава једно ново читање Сремчеве приповетке-романа остављајући довољно простора за лично дорађивање.

Не би било фер не довршити до краја ову мисао- мјузикл сам по себи подложен је критикама и ниским оценама баш због неразумевања дела. Опште је познато да српски народ не воли да се дира у традицију и обичаје, али не може се рећи да је овде то случај. Наиме, представа је прожета деловима модерног, новог и досад невидјеног. Елементи који на први поглед одступају од оквира деветнаестовековне вароши, запаво су веома складно и перфектно уметнути моменти који обогаћују представу и дају јој потпунији сјај. Представа одише старонишким духом, и балканским сентиментом, са повременим излетима у ново. То ново и модерно, није убачено у дело нити буквално нити банално, већ на један натпросечан, уметнички начин. Нове и модерне идеје садашњости са прошлошћу су повезане народним (сада архаичним) језиком, младим уметницима (балет и глума) који играју валцер, коло и чочек, али и степ док певају мелодичне, духовите и романтичне сонгове.

Међутим, не дозволите да вас ове речи доведу до закључка да је теразијска Зона сама по себи Сремчево дело преточено у материјал за његову лакшу обраду. Гледање ове представе, односно, њено разумевање на суштинском нивоу, заправо, неће бити могуће уз комотно прелиставање програма 5 миунта пре представе, нити уз став: „Ма, знам о чему се ради“. Она изискује предзнање, односно, прочитану књигу и одгледан филм и већ обрађену мисао. Премда је филм

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

Манетова и Зонина прича из класичног, можда чак и популистичког угла, ипак, заједно са књигом служи као основ за ново, интригантно схватање Зоне које стиже упаковано на сцену Позоришта на Теразијама.

„Ако је све варка, ако је додир твој тек неки луди сан

Ако је све бајка, не бих се никада из тог сна будила

Све док тебе нисам срела ја, од срца нисам

Нисам никога ја нисам ко тебе волела

Живот за који знам, к’о да нисам ни живела“

-

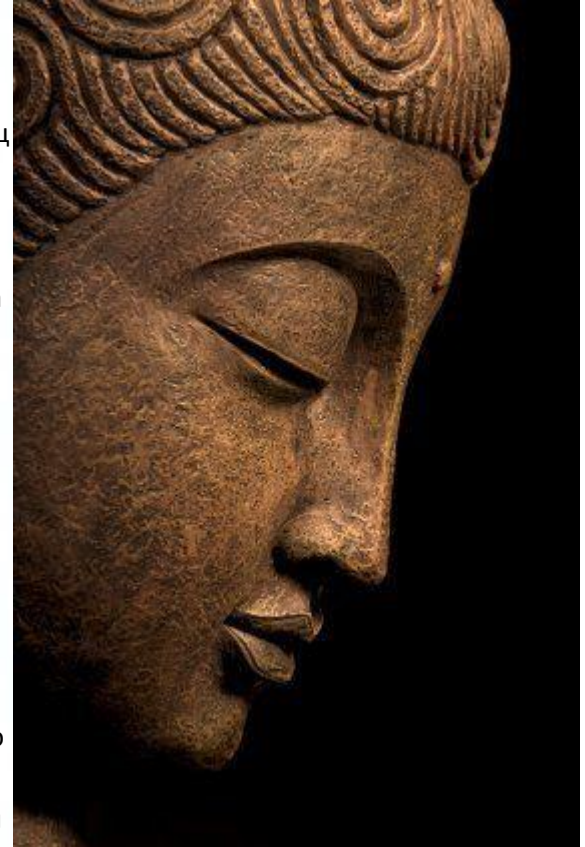
Милица Савић 4-2

ЧЕТИРИ ПЛЕМЕНИТЕ ИСТИНЕ

-култура-

Које су четири племените истине једног од највећих мудраца и зачетника будистичког учења и шта је то осмоструки пут који води до нирване?

Око 600. године п. н. е. на северу Индије, рођен је Сидарта Гаутама, нама познатији као Буда. Док је још био дете, пустињак је дошао да га види и краљу рекао пророчанство да ће његов син постати или велики ратник и краљ или велики духовни вођа. Отац је желео да се прво пророчанство оствари, па је одлучио да сина заштити од свег зла и недаћа које постоје. Сидарта је живео у обиљу, не познајући ни смрт, ни болест, ни старост. Међутим, постао је радознао и стално се питао шта се то налази ван зидина палате, те је једном приликом изашао из дворца и схватио како изгледа “стварни свет”. То је за 16-годишњег Гаутаму био први сусрет са патњом и одлучио је да ће свој живот посветити решавању само 2 питања – која је природа патње, и како је се ослободити. После много година трагања, сео је испод дрвета како би медитирао и решио да се не помера док не умре или не добије одговоре. Тада је доживео просветљење, и постао је Buddha (пробуђени). Знање које је добио преточио је у четири племените истине.

Прва племенита истина је да сваки човек на овом свету пати. И то је у реду. Патња је део нас, али она није моја или твоја, она само јесте и не треба је порицати и одбијати већ је признати, разумети и прихватити.

Друга племенита истина јесте да је извор патње жеља. Логично би било да је се једноставно решимо како би патња престала, али ако желимо да се ослободимо жеље, имамо само једну жељу више. Не треба просуђивати жељу ни као позитивну ни као негативну, већ је само треба препознати. Када је видимо онакву каква она јесте, престаје наша везаност за њу, и долази до напуштања – више не посежемо за њом, али јој дозвољавамо да постоји. То нас доводи до треће племените истине, а то је да постоји престанак патње. Он се налази управо у ишчезавању жеље, невезивању и ослобађању. Четврта племенита истина је да постоји осмоструки пут који води изван патње. Он почиње исправним разумевањем и исправном намером, који заједно чине мудрост. Посвећеност моралу произилази из мудрости, а састоји се из исправног говора, исправног деловања и исправног живота. Потом следе исправан напор, исправна сабраност и

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

исправна концентрација који извиру из морала и обезбеђују емотивни баланс, јер је срце чисто. Када је срце чисто, ум је спокојан, што нас враћа на почетак – мудрост која долази из чистог срца.

Ових осам елемената раде заједно и чине јединство.

Циљ будистичког учења је у томе да будемо будни и отворени према стварима какве јесу. Можемо посматрати једино садашњост јер будућност се још није десила, а прошлост је сећање. Све што се дешава, дешава се овде и сада. Не треба да тежимо да постанемо просветљени, треба да будемо просветљени. Сам Буда је рекао да „као што море има један укус, укус соли, тако и ово учење и дисциплина имају један укус, укус ослобађања”. Па, будимо слободни.

Божовић Мина II-10

УМЕТНИЧКИ ТРЕНУТАК

-култура-

Свако од нас има неки таленат, био то анђеоски глас или веште руке, апсолутно је свеједно ако тај дар искористимо на прави начин.

Пример за то је наша другарица Ђурђија Станковић 1-8, која се од детињства бави графиком.

Ђурђија Станковић је у новембру 2016. године са својим радовима учествовала на Међународној дечијој ликовној изложби у Скопљу. На тој изложби освојила је прво место, а награда јој је уручена у свечаној сали Скупштине града Београда, 8. јуна 2017. године.

На питање какви су јој утисци, Ђурђија је одговорила: „Била сам узбуђена и изненађена што сам баш ја добила награду; и када учествујем, увек сам помало сумњичава и вома критична према себи“. Питали смо је да ли је стваралаштво добра прилика за упознавање неких нових људи. „На летњој радионици сам упознала доста људи са сличним интересовањима, као и на самом такмичењу, али на додели награда нисам. Овкве манифестације су прилика да упознаш људе сличне себи, мада је уметност прилично усамљеничка делатност.“

Нашу знатижељу да сазнамо хоће ли и даље учествовати на наградним конкурсима Ђурђија је умирила речима:

„Радове сам послала у Македонију током прошлог лета, а пре неколико месеци су ми јавили да сам добила награду. Сигурно ћу послати неки рад и ове године. Важно је да настављам са радом, а резултати ће, надам се, доћи сами по себи.“ Честитамо Ђурђији на успеху и желимо јој да и даље развија свој таленат и добија награде у складу са њим.

Ема Пришинг 1-8

БРОНЗАНА МЕДАЉА АЛИ ЗЛАТНО СРЦЕ

-спорт-

До сад највећи успех Пете гимназије на турниру у женском фудбалу

Девојке Пете београдске гимназије су се вредно припремале и озбиљно тренирале за овај турнир школа општине Палилула, одржан у Хали спортова Падинска Скела.

Под вођстом професора гимназије, на турнир су дошле да играју најбоље што могу.

То су показале на првој утакмици са Железничко-техничком школом. Победиле су са одличним резултатом 6:1.

Током целе утакмице девојке Пете су биле надмоћније. Играле су маштовито и разиграно.

Судија није имао много посла. Оба тима су играла фер и борбено. Судији, са коректним понашањем девојака-фудбалера, није било тешко да доноси праведне одлуке.

Овом сјајном победом Пета се пласирала у полуфинале.

Нажалост, противник у полуфиналу била је Пољопривредна школа, одлична и уиграна екипа. Од самог почетка утакмице две добре и равноправне екипе показале су да знају шта је добар фудбал.

Играле су свим срцем. Све време је било врло напето и неизвесно ко је бољи. Нажалост, победила је Пољопривредна школа, са тесним резултатом од 2:1. Резултат показује колико је била уједначена борба. Пољопривредну школу је чекало финале.

Тамара Јовановић, ученица Пете гимназије показала је изузетну вештину у баратању лоптом и проглашена је за најбољу играчицу на турниру. Постигла је 5 ефектних голова и показала вољу за победом.

После турнира је изјавила:

” Пета београдска гимназија је постигла огроман успех. Прва утакмица је одлично одиграна. Показале смо велику храброст и лавовски смо се бориле. Међутим, у другој утакмици противничка екипа је била спремнија. Биле смо затечене и изненађене. Док смо се сабрале било је касно. Желеле смо да поправимо резултат и победимо. До пред сам крај утакмице победа је била на дохват руке, али финале је ипак било далеко. Мислим да треба да се радујемо освојеном трећем месту. Могле смо много боље али нисмо имале среће. Истовремено смо се радовале успеху, али смо биле и тужне због претрпљеног пораза.”

У финалу су играле Пољопривредна и Електротеничка школа.
На радост својих навијача Пољопривредна школа је освојила прво место.

Пета београдска гимназија је заслужено освојила треће место и своју прву бронзану медаљу. Турнир се завшио весело, без проблема, испада и ружних речи. Девојке Пете биле су за сваку похвалу.

„Следеће године сигурно идемо у финале да освојимо злато“, изјавиле су све девојке скоро у глас.

Браво, Пета, кажемо им, а сада су припреме и напоран рад пред њима. Не преостаје ништа друго него да сачекамо турнир следеће године и да верујемо у наше девојке.

Јована Гојковић 1/8

„Чекајте да се Старац Фочо сети...“

интервју са Бојаном Перићем

Мила:

Дође и тај уторак. После седам часова у школи, Милица и ја смо смишљале како да искористимо 45 минута које смо имале до састајања са разредном. С обзиром на чињеницу да смо обе биле веома нервозне, одлучиле смо да једемо, јер ништа не смирује живце као угљени хидрати. Селе смо на Таш са храном и прелиставале питања која смо смислиле за господина Бојана Перића. Мислим да сам била мало смиренија од Милице, јер док је она била и остала велики фан, ја сам само ценила лик и дело. Храбриле смо једна другу, хипотетисале како би овај интервју могао да прође све док није дошло време да се вратимо до Пете и да се нађемо са разредном.

Милица:

И напослетку после неколико недеља истраживања, тражења материјала и формулисања питања биле смо потпуно спремне да као прави професионалци приступимо интервјуу. Морам признати да ни сама припрема, а ни посао који нас је чекао након тога нису били ни мало лаки, за мене чак и помало стресни, јер по природи нисам баш најопуштенија, али свакако је вредело јер је искуство било заиста дивно. Сва тензија која је код мене била можда и присутнија него код Миле нестала је већ у почетку разговора. Бојан је био веома опуштен и отворен да искрено и интересантно одговори на свако наше питање. Осим тога, често бисмо скренули са питања и он би нам испричао неку анегдоту или поделио неко своје искуство са нама, што је за мене било веома посебно.

Мила:

"Девојке, само опуштено! Да буде у стилу разговора, ништа формално", храбрила нас је разредна док смо ходале ка "Последњој шанси".

"Пиће је на рачун школе", објавила је професорка док смо наручивали лимунаду. Милица је спремила диктафон на телефону, ја сам извадила папир са питањима, обе смо биле запете

као пушке. А када се Бојан појавио, тензија је нестала као руком однесена. Апсолутно опуштен и пријатан придружио нам се за столом, такође, узео лимунаду и започео разговор.

Једногласно смо дошли до одлуке да започнемо са "формалнијим" питањима. И тако, започели смо са:

Пета гимназија: "Школовали сте се у Солуну, да ли сматрате да има разлике између школовања тамо и овде?"

Бојан: "Први разред сам завршио у Србији, у ОШ "Дринка Павловић", и таман што сам се описменио на ћирилици, прешао сам у Солун. До ИВ године гимназије сам ишао у интернационалну америчку школу. Било је мало деце, и мени је било чудно, јер сам дошао из одељења са тридесет, скоро четрдесет деце, у одељење где нас је било осморо, а врхунац је била моја трећа година гимназије, када нас је било двадесет осморо. Са математиком из првог разреда сам могао без учења све до трећег разреда, и волео сам матиш. Имали смо више часова физичког, што је био сан сваког дечака, и, нешто што ви никада нисте имали, ормариће. "

Пета гимназија: "Да ли је прелазак био тежак и како је утицао на Вас?"

Бојан: "Да! Тек што сам стекао прве другаре у првом разреду, и морам да идем. Било је ту и суза и плача, па хоћу своје другаре и хоћу моју учитељицу Милу и учитеља Небојшу! Психолози кажу да је највеће оптерећење за психу када се изместиш из једног окружења у друго, а мени се то два пута десило. Све ми је било ново, али деца око мене су прошла исто, јер све су то деца родитеља који доста путују и мењају окружење. Од 204 ђака, било је 104 националности, и то је био велики конфликт култура. Било је тешко склопити трајно пријатељство, јер може да се деси да неко већ сутра мора да оде. Нису сви остајали ни до краја једне школске године, мада сам ја цело школовање тамо провео. "

Пета гимназија: "Да ли Вам је било тешко да савладате два језика ?"

Бојан: "Брзо сам успео да научим енглески, јер је школа тако конципирана да ми имамо додатне часове енглеског. Грчки сам слушао свуда око себе, свакодневно. Још сам од малих ногу био 'трилингвално дете', јер сам код куће слушао српски, у школи енглески, а у свакодневном животу грчки. "

Пета гимназија: "Како је изгледало дружење са Вашим друговима ван школе?"

Бојан: "Било је нула бежања јер је школа била на таквом положају да смо могли једино да бежимо немачком конзулу у башту или у резиденцију Британаца. Окружење је било шарено, моји другари су на пример били један момак из Танзаније и други из Кине. Често смо правили штандове земаља, где би свака земља представила своју културу и храну, а на пример, било је 40 Американаца, а 1 Намбијац. Када излазимо у кафиће, то је био прави сукоб култура. Имате Швеђане који пију воду, јер за то имају, Србе који се договарају "Ја

частим данас, ти сутра", и Британце који тачно броје у дракму да плате. Први рођендан, на пример, ја другу Канађанину донео аутић са даљинским управљачем, и на вратима његов отац отвара поклон, записује: "Боки донео аутић на бежични напон". За мој рођендан, долази Канађанин код мене, ја отварам поклон, кад оно- аутић са даљинским."

*Пета гимназија: "Јесте ли у контакту са неким од својих пријатеља из школе?",
интересовали смо се, чисто да знамо шта нас чека.*

Бојан: "Са великим бројем јесам, преко Фејсбука. Ја сам на Фејсу још од 2004.године, и то је најбољи начин да останемо у контакту, јер смо сви расути по свету. "

Пета гимназија: "Да ли је било искакања од очекивања, или падова, након школе?"

Бојан: "Ја сам највише пао.", рекао је Боки са осмехом на лицу. "Ипак сам у најнесигурнијем послу, нема ту фиксног запослења. Већина деце иде стопама родитеља, па онда они раде као дипломате, или спортисти. Мој најбољи друг је сада кошаркашки капитен Аика у Грчкој."

Разговор је текао опуштено, природно, и питања су текла из нас, већина чак и неисписана званично.

Пета гимназија: "Како сте кроз Ваше школовање одлучили да се бавите глумом?"

Бојан: "Случајно! Глумом се обично баве људи који то желе цео живот. То је посао који мораш да волиш, и не можеш да га заволиш кроз рад. Веома је репетативна, њоме се баве специфични, често и тешки људи. Ја сам се бавио реториком и дебатама, то је била једна од секција. Тачније, могао сам да бирам између глуме и физичког, а ја сам наравно бирао

физичко. Ишао сам на такмичење реторичара, глуме и интерпретације, и професорка ме је замолила да мењам једног од глумаца, да би њеова партнерка на сцени могла да се такмичи. Ја сам њој рекао: “Ја са глумцима? Па не пада ми на памет!” У реторици сам ја радио сам, али измоли она мене и ја то одрадим. И одемо ми на такмичење, и ја освојим нагаду из реторике, што је било очекивано, али освојим ја и награду за глуму. И следеће године, крену да излазе теме за реторику, и ја кажем професору: “Добро, добро, него шта ја глумим?” И, он ме човек гледа, не верује. Тако сам ја и заволео глуму. ”

Пета гимназија: "Како то да сте одлучили да се вратите у Београд?"

Бојан: "Тај одговор је двополан. Прво, ја сам ипак Београђанин, од родитеља који су из Београда, и то ме никада није напустило. Само у Београду никада нећу бити странац, и када чујем да неко одлази, кажем: „Супер, нека ти је са срећом, али одлазиш негде где ћеш увек бити странац, где ће твоја деца бити деца оног странца.” Иако је већина мојих првих улога била на енглеском, сматрао сам да је природније да глумим на матерњем језику. На пример, када је у ИВ години дошло време за уписивање факултета, пита мене мој директор, који је и држао секцију реторике: “Друже, шта ћеш ти?” Он је човек завршио Принцетон и Харвард, геније у свом пољу. А ја му сруших снове и кажем:”Па ја бих, знате, глуму.” Он ме гледа, гледа, и пита: “Аха, значи неки Лондон?” И ја кажем: “Па не, Београд.” А он гледа, не верује. Ево, пре можда пола године ми је писао на Фејсбуку да прати моју каријеру и да му је драго због мене."

Мила:

Ту се разредна убацила да нагласи како ја планирам да одем из града, на шта је Бојан поново нагласио: "Само буди спремна на то да се тамо нећеш одомаћити, овде ти је дом."

Пета гимназија: "Да можете да се вратите назад у време, да ли бисте уписали глуму?"

Надовезале смо се на његов коментар о томе како је његов посао изузетно несигуран.

Бојан: "Ни у једном тренутку се нисам покајао. Можда бих неке ствари урадио другачије, јер ипак, шта ти знаш са 18 година шта је свет? Не бих вам сад био у кожи. Вероватно бих се бавио послом у истој сфери креативности, на пример филмска продукција."

Застао је да нагласи како не зна да ли пре да гледа у Миличине или Милине очи, те је наставио. "У глуми, улогу или добијеш или не. Срећа је кључна ствар, а таленат и не баш. Неки од најталентованијих примера из моје класе се више и не баве глумом."

Пета гимназија: "Да ли "Војну Академију" сматрате својим највећим успехом?"

Бојан: "Јесте, у смислу да је најгледанија ствар на телевизији тренутно, посебно међу младима. То је породична серија о пријатељству, проблемима младих и правим вредностима, и ту нећете чути псовку нити видети полуголу певаљку. Такође, то ми је најдража улога, иако је можда глумачки несавршена, али је моја прва."

Пета гимназија: "Како је било глумити у холивудској продукцији са великим глумачким именима?"

Бојан: "Нисам имао прилику да играм у Холивуду, али сам га зато дочекао у Београду. Једина разлика је у буџету који је одвојен за пројекат. Због тога су услови снимања бољи и то доста олакшава глумцу. Чим је више новца, снимање је једноставније."

Пета гимназија: "Имате ли неки савет за младе људе који желе да се баве глумом?"

Бојан: "Једино што је битно је да волите оно што радите. Глума јесте веома захтеван посао, и потребно је доста одрицања, али ако радиш оно што волиш успео си. Један од проблема је што се годишње за неке веће пројекте тражи 3-4 глумца, а има нас стварно много. Такође, посао није сталан, тако да треба бити свестан у шта се упушташ."

Пета гимназија: "Да ли је у данашње време тешко остварити успех уколико глумите само у позоришту?"

Бојан: "Зависи од тога какву каријеру желите. Позориште је једно, док су филм и телевизија нешто сасвим друго. Филм и телевизија пружиће ти статус звезде, познате личности, док ћеш у позоришту бити познат само у одређеним круговима. Екран доноси препознатљивост, али сваки глумац ће вам рећи како више воли позориште. "

Пета гимназија: "Ком узрасту је намењена ваша нова представа Од А до Да ?"

Бојан: "Представа је савршена за младе, али и за све узрасте. На претпремијери били су нам ђаци Зуботхничке школе, и стварно су били одлична публика. Представа је полуинтерактивна, тако да имамо делове у којима учествује и публика, а млади су супер за то." Рекао је уз осмех и позвао нас, а и вас, да обавезно погледате представу.

Пета гимназија: "Имате ли неке глумачке узоре, и ако да, ко су?"

Бојан: "Имао сам ту привилегију да радим са великим бројем наших врских глумаца. Нисам имао узоре јер никада нисам размишљао о томе. Један од глумаца због чијих сам прича често заборављао да на време изађем на сцену јесте Власта Велисављевић, велики геније. Човек кога сам свакако највише ценио, један диван, фин и културан човек и велики глумац јесте Драган Николић. Не постоји глумац који ће икада моћи да каже пола ружне речи за тог човека, Гага је био легенда.

Мислим да је култура веома битна, и могу веома брзо да проценим неку особу, посебно када су у питању млади људи, са којима се свакодневно сусрећем. Свакако особа која ме је научила правим вредностима јесте моја мајка. Сматрам да оног тренутка када схватите да је мама била у праву, тада сте одрасли. Они су прошли те године које ми још нисмо", рекао је Боки гледајући у нашу разредну и додао, "Слушајте је, јер, видите, она је имала и моје, а и ваше године, док сам ја имао само ваше."

Пета гимназија: "Да ли мислите да лепота утиче на успех када је глума у питању?"

Бојан: "Вероватно да има утицаја, али није пресудна. Мислим да више значи у свету, него на домаћој сцени. Наши ликови су идаље веома карактерни, док се у свету доста полаже на естетику, која доноси популарност. "

Пета гимназија: "Водите популарну емисију Три боје звука која се даје на РТС-у. Када би емисија била Ваша да ли бисте нешто променили?"

Бојан: "Не! И раније сам добијао понуде да водим разне емисије, чак и на РТС-у, али се нисам проналазио. У емисији Три боје звука сам се потпуно пронашао јер је то ипак музика коју ја и приватно слушам. Иако знам да се данас поп и рок не продаје, емисија је ипак успела да опстане већ три сезоне. Након три сезоне добили смо Политикину награду, тако што су људи гласали, и стварно смо јако поносни на то. Она вам неће рећи да не слушате Цецу или Расту, али нуди алтернативу. Мада, код мене нема избора."

Пета гимназија: "Како највише волите да проводите своје слободно време?"

Бојан: "Немам пуно слободног времена, али све своје слободно време проводим са девојком Анђелом. Имам срећу да сам нашао девојку коју волим, и која мене воли, тако да је једино битно да смо заједно. Волимо да идемо у биоскоп, обично три пута недељно, а такође, у кућној варијанти волимо да гледамо серије. Лепо време проводимо заједно негде у природи. Шетња или неки спорт."

Пета гимназија: "Ко је била Ваша прва љубав?"

Бојан: "Да се старац Фочо сети...", рекао је Бојан и насмејао нас за столом. Затим је уследио тренутак тишине док се Фочо присећао својих првих правих лептирића у стомаку. "Била је то једна Јапанка из школе. Излазили смо кратко као што и све везе у том периоду трају. Али, прва права љубав била је када сам се вратио у Београд и трајала је четири и по године. Наравно, ту сам први пут прошао оно што свако од нас прође, а то је тежак раскид. Љубав је дивна док траје, али кад не траје, не треба је развличити."

Мила:

Сећате се како сам на почетку рекла како је Милица била та која је већи фан? Е, па након овог интервјуа било нас је две. Могу вам рећи да је Бојан изузетно причљив и духовит, и од њега апсолутно има шта да се чује. Да смо Милица и ја укључиле сваку његову реч у овај текст, била би то мала новела. У повратку кући људи су мене и Милицу гледали у чуду јер смо се толико смејале и цичале да то није било нормално. А, сад ме разредна мотком јури да завршим овај текст, а мени се не да јер не знам одакле да почнем. Али, ево, о Бојану Перићу све најбоље!

Милица:

Док смо Мила и ја након интервјуа преслушавале два сата веома занимљивог разговора, сваки пут када бих чула свој глас насмејала бих се јер сам током разговора била веома збуњена, понекад чак и заплитала језиком, али се надам да то нико осим мене није приметио.

Ово искуство је било непроцењиво, што би Бојан рекао: "Можда не новинарски (глумачки) савршено, али наше (моје) прво!"

За Пету београдску гимназију

Мила Тодоровић и Симеуновић Милица 1-8

СРПСКА „ПРОКЛЕТА АВЛИЈА“

-стремљења-

Ова тема је јако осетљива по свим аспектима, али мислим да је изузетно важно поделити искуства са што више људи. Заправо, ја ћу покушати да вам ближе дочарам живот у српским енклавама на Косову и Метохији, до скоро сам живео у једној таквој, може се рећи затвореној, друштвеној заједници. Наиме, реч је о енклави општине Приштина, па ћу се на њу и фоку-сирати. Сазнаћете мотиве моје миграције, као и то да је она, на неки начин, изнуђена. Поред тога можете сазнати и у каквим се условима и околностима одвија живот у њима. На вама је, само, да свој живот и услове у Београду упоредите са тамошњим.

Енклава општине Приштина обухвата 16 руралних средина и то насеља: Грачаница, Лапље Село, Бадовац, Сушица, Доња и Горња Гуштерица, Добротин, Ливађе, Чаглавица, Радево, Батусе, Лепина, Скуланево, Суви До, Преоце и Угљаре. Нека од њих су у процесу урбанизације, а најразвијенија међу њима је Грачаница, која је уједно и престоница ове енклаве, такође, по њој је, од албанских представника власти, ова енклава и добила име па је у администрацији позната као тзв. „Општина Грачаница“. Пошто је овај назив вештачки, већина институција у овим селима ради по двоструком систему, по систему државе Србије и општине Приштина, али и по систему самопроглашене државе Косово и тзв. „Општине Грачаница“. Али, пустимо политику и вратимо се друштвеном животу ове заједнице. Процењује се да у њој живи између 20 и 25 хиљада становника, средине су мултиетничке, али је 85% становништва српско.

Да текст не би ишао у превише праваца ја ћу фокусну тачку поставити на насељу Грачаница, јер сам се из ње преселио у Београд и мислим да ћу вам једино тако детаљно описати живот и услове у једној оваквој заједници.

Као што сам већ поменуо, Грачаница је направила највећи искорак у процесу урбанизације, па су услови у њој колико-толико бољи у односу на околна села. Она се налази на осмом километру јужно од града Приштине. Захваљујући великом приливу албанског становништва у околна насеља и град Приштину и експанзију дивље градње, она је спојена са Приштином, али у самој Грачаници нема Албанаца, она броји од 3 000 до 4 000 становника, претежно Срба.

На југозападној страни пронађено је археолошко налазиште Улпијана, која је била и рановизантијски град у провинцији Горња Мезија неколико километара од манастира Грачаница. (можете прочитати на: https://sr.wikipedia.org/wiki/Антички_Рим , https://sr.wikipedia.org/wiki/Горња_Мезија) па, тако представља темељ самог села.

Археолошко налазиште Улпијана (лат. Ulpiana) или Јустинијана Секунда (лат. Iustiana Secunda)

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

Што се тиче њене **историје**, под данашњим именом је први помиње краљ Милутин још давне 1321. године у повељи поводом изградње истоименог **манастира**, који је један од најзначајнијих споменика културе у Србији. Грачаница је од Турака ослобођена 1878. године, први род у њој била је фамилија Поповић, један од значајнијих представника ове породице је Јанићије Поповић, учитељ и књижевник, по коме име носи Грачаначко позориште.

Манастир Грачаница

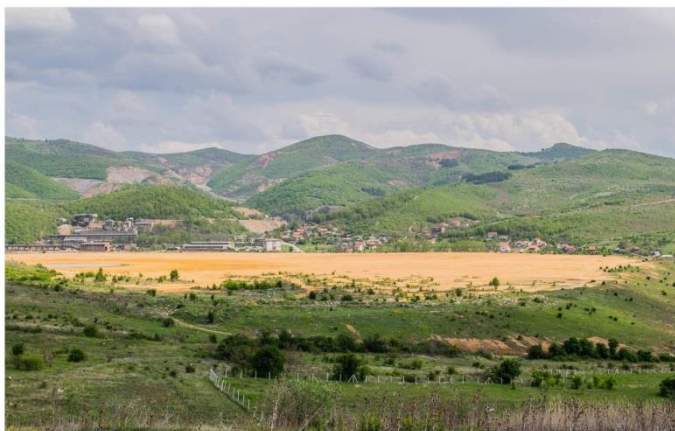
На њеној источној страни постоји и рудник олова и цинка Кишница, који је

током 80-их година прошлог века био један од рудно богатијих на Балкану, али је због недовољног улагања и модернизације истог, експлоатација руде обустављена 1998. године.

Нажалост, услед експлоатације руде ослобађа се крупан отпад “јаловина”, тако да данас отпад “јаловина” није санирана и директно загађује реку Грачанку, која пролази кроз село и то представља велики еколошки проблем, који скорије неће бити решен.

Што се тиче **културног живота**, може се рећи да је јако сиромашан, јер постоји једно

позориште које, успут, и нема неки редовни репертоар, већ се представе играју на сваких месец дана, што је, благо речено, жалосно. Постоје још и два велика Сабора за време којих село бар на кратко оживи, то су Видовдански сабор 28. јуна и Сабор о Великој Госпојини 28. августа, уочи кога се организује културна манифестација “Грачаначке вечери” (од 15-28. августа сваког дана се одржава културно-забавни програм у којем учествују становници свих узраста).

Јаловина, у позадини рудник Кишница

Манифестацију чине: квизови знања, спортски турнири, драмске вечери, и понеки концерти наших познатих музичара, међу којима су Амадеус бенд, група Ван Гог, Владо Георгиев, Гоца Тржан, Ценан Лончаревић, Марко Шелић, Београдски синдикат и многи други), приликом којих Грачаница заживи, али након тих недељу или две опет се враћа пустош....

Када говоримо о **друштвеном животу** можемо рећи да је бољи од културног, али ни он није блистав. Заправо, он се своди на пар кафића, дискотеку и спорстски комплекс који садржи

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

терен за велики фудбал, балон салу за мали фудбал, кошаркашки терен и два терена за тенис. Морам признати да је то једна од паметнијих инвестиција, јер до тада је једини полигон на ком је могло да се бави спортом био терен који припада Основној школи.

Образовни систем у енклави је релативно добар, ако узмемо у обзир услове у којима се он остварује. Осим што у сваком од шеснаест села постоји по једна основна школа, у пар села су распоређене и средње школе, које притом оскудевају са добрим ђацима, јер је ученицима лакше да нађу и купе дрогу него уџбенике, што је врло жалосно и ужасавајуће. Поврх свега, најближи факултет се налази у Митровици која је од Грачанице удаљена мање од педесет километара северно. Због оваквог стања ја сам своје циљеве морао да испуњавам путем алтернативе, а најгоре од свега је што нисам једини, јер постоји људи који имају жељу за усавршавањем и новим сазнањима, али нема ко да их саслуша и да помогне.

Основна школа "Краљ Милутин" у Грачаници

За овакво расуло највише је крив географски положај Грачанице, јер је центар добро познате раскрснице коју представља Србија. Па, тако кроз њу прође свакојака господа, али и

највећи олош, а у таквом друштву сламку спаса, наравно, прво пружа тај олош. Зато је само питање дана када ће све то нестати и кад ће са Космета, нажалост, отићи и последњи Србин.

Срби у Грачаници не оскудевају по питању слободe кретања, али је та слобода ограничена унутар енклаве. За безбедност су задужене организације као што су ОЕБС (*Организација за европску безбедност и сарадњу*) и у њен домен спадају питања као што су контрола наоружања, људска права, слобода штампе и слободни избори, затим УНМИК (*United Nations Interim Administration Mission in Kosovo*), која има улогу привремене цивилне управе Аутономне покрајне Косово и Метохија, и на крају, специјалне снаге НАТО-а које на Космету делују под називом КФОР (*Kosovo Force*) и имају за циљ очување реда, мира и стабилности.

На Космету су од 12. јуна 1999. године и налазе се под управом Уједињених нација, мада никада нису до краја спровели договоре о безбедности и сигурности.

Међутим, може се рећи да су норвешки припадници КФОР-а спречили најгори могући сценарио у мартовском погрому 2004. године када су грађани албанске националности почели да руше српске цркве и пале куће својих комшија Срба, желећи да узрокују огромне немире унутар енклаве. Од 2004. године па до данас није било већих проблема али због све веће жеље Албанаца да се заплаши народ у енклави, па самим тим и протера преостало српско становништво, све је већи број покушаја отмица које се углавном спречавају брзом реакцијом самих грађана али ниједан потенцијални отмицар није ухваћен, међутим, већи је проблем што није покренута нити једна истрага и није било никаквих активности да се то спречи.

Узмите у обзир да је у тексту описан живот најразвијенијег дела једне овакве заједнице, па сами замислите услове и живот у осталим, мање развијеним, деловима. Целокупан утисак

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

упоредите са својим животом, и кад сагледате ситуацију из потпуно другог угла тек тад можете осуђивати људе који напуштају ову „Свету земљу“. Она са правом носи тај епитет, само што појединци газе преко тога зарад личних, „виших циљева“. Постоји много разлога да се каже „Космет је срце Србије“, али многи не гледају то на прави начин, већ то користе као фразу да би доказали лажно родољубље, а мислим да се то не ради тако...

Гаврило Тодоровић 4-2

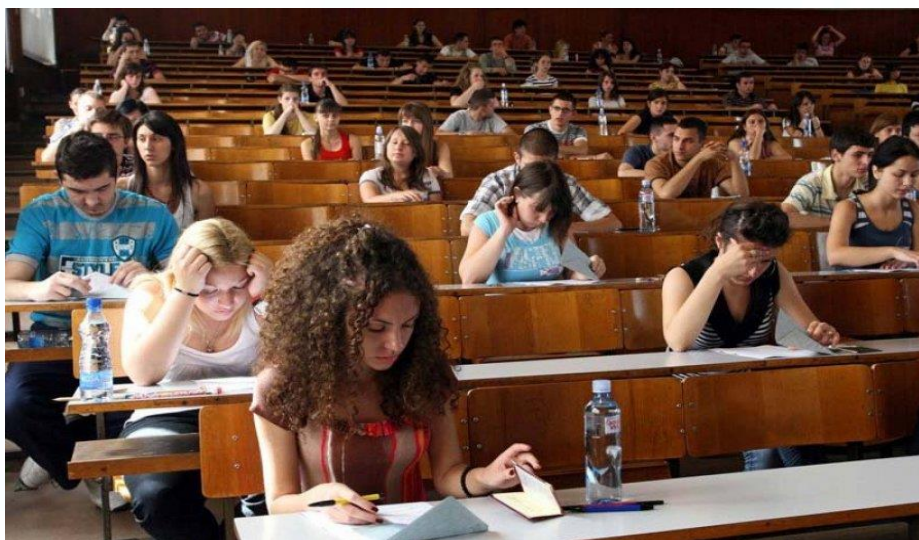
Да ли су припреме за пријемни испит на факултетима ефикасне?

-стремљења-

Ближи се крај школске године а са њим и тренутак када ће овогодишњи матуранти изаћи на пријемне испите и показати стечено знање. Наравно, као и све до сада, и њих муче многобројна питања. На који начин се треба припремати? Индивидуално или колективно? Да ли су припреме на жељеним факултетима сигуран пут ка упису истих? Са колико озбиљности им се приступа? И наравно, колико све то, финансијских средстава захтева? Наша редакција, покушала је да пронађе одговоре...

На основу анкете коју је спровео сајт Пријемни.инфостуд показало се да је свега 3% матураната сигурно у своје знање, па им стога неће бити потребна припрема. Преосталих 97% испитаника, своје знање до пријемног испита, покушаће да употпуни кроз припремну наставу која се одржава на већини факултета.

На основу поменутих података, јасно је да ће факултети и ове године, имати "пуне руке посла", али то им свакако иде у прилог, с обзиром на то да на тај начин поприлично попуњавају буџет факултета. Са друге стране, родитељи, да би обезбедили својој деци овакву врсту припреме, морају издвојити много. У земљи где је просечна плата између 300 и 350 евра, вероватно и превише.

Најскупље пролазе они који се одреде за техничке факултете попут ЕТФ-а на ком је цена курса по предмету 40.000 динара; на Математичком факултету је скоро упола јефтинија и износи 25.000; на ФОН-у је 26.000 динара.

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

Најмање новца за припрему потребно је на друштвеним факултетима попут Правног, где настава кошта 10.000 динара; на Економском факултету износи 5.200 динара.

Највећи број матураната са којима смо разговарали веома је задовољам квалитетом припрема. Истичу да су изненађени колико су професори предани и спремни да разјасне и најситније детаље.

"Иако не сматрам да су ми потребне ове припреме, јако сам задовољан. И професори и асистенти су веома стрпљиви и темељни и с обзиром на то да нас је у групи десеторо, имају времена да се сваком од нас максимално посвете. Осим професора и деца су посвећена раду, тако да се надам да ћемо се сви из групе у октобру, поново дружити на Грађевини", истакао је један од матураната наше гимназије.

О припремама на ЕТФ-у сазнали смо следеће : "Задовољан сам професорима, сматрам да су изузетни предавачи. Једино што ми се не допада је то што нас је у групи око тридесет, па због тога професори не могу да издвоје за сваког ученика много времена".

Своје утиске пренела нам је и матуранткиња која од јануара ове године похађа припремну наставу на Филолошком факултету. "Не сматрам да су ове припреме пресудне за упис на факултет, али мислим да су корисне посебно због тога што професори упућују ђаке на које области посебно да обрате пажњу, а на које не".

Као што можете приметити **утисци о припремама су многобројни**. Много је оних који су итекако задовољни, али постоје и они који сматрају да квалитет припрема није оправдао њихову цену. Наравно, имајмо у виду да велику улогу има и претходно стечено знање које, дефинитивно, није исто код свих матураната.

Улога припремне наставе јесте да ђаке усмери, подсети, али она неће успети да на магичан начин потпуно надокнади знање из претходне четири године. Колико ће она бити ефикасна не зависи искључиво од посвећености професора, већ и од вас самих. Зато имајте у виду да је неопходно да уложите самосталан рад, независан од припремне наставе. Јер, једино истрајан и темељан рад увек побеђује!

Невена Пантовић и Алекса Винкић 4-2

Волонтирање и хуманитарни рад у Србији

„Дакле...хуманитарни рад. Кажем, то јесте вид волонтирања и једино што изискује од стране људи је мотивација ,илити ,жеља да се помогне особи у проблему. Никакав други предуслов не постоји који би особа требало да испуни да би волонтирала.“

Овим речима је Бојан Бороња, један од запослених у волонтерској канцеларији организације Младих истраживача Србије, започео наш мали интервју. А одговорио је на питање: „ Шта је то, пре свега, хуманитарни рад, и како функционише у нашој и другим земљама?“

„Оно што ми сматрамо да је битно код волонтирања јесте да морају постојати извесни критеријуми, неке активности које би требало испунити да би се уопште могле назвати волонтерским радом у склопу хуманитарних организација. Прва ствар је непрофитност. Дакле, ко год обавља одређену активност не сме, или не би требало, да остварује било какву финансијску корист од тога. Наравно, постоји и област хуманитарног света који подразумева прикупљање средстава. Рецимо, прошле или претпрошле недеље је завршена акција прикупљање новца за малу девојчицу из Крагујевца. Дакле, помоћ у виду новчаних средстава је, по нашем мишљењу, такође вид хуманитарног рада јер која је разлика између тога ако ти дајеш време(волонтираш данас пет сати) или ако си рекао ,ок, данас немам пет сати да волонтирам али могу да помогнем на неки други начин , ево ја ћу ... (па ми предаде невидљиву новчаницу, желећи да представи чин давања новца). Постоји и оно трик питање, често постављено, да ли је добровољно давање крви волонтирање? Испада да јесте јер испуњава све критеријуме хуманитарног рада. Добровољно је

учињено-што нас доводи до откривања другог критеријума. Не може нико да вас натера да волонтирате. Апсолутно не постоји ниједан начин. Али, постоји нешто што се зове вршњачки притисак. То је да сад твојих пет другара крену да се баве неким радом за опште добро и почну тебе наговарати. Дакле, та особа неће, највероватније, испунити овај критеријум али ни то није страшно јер свака помоћ је добордошла. Рецимо, нека истраживања кажу да је највећи број људи који волонтира заправо позван да волонтира. Нико није дошао сам. Врло је честа ситуација да постоји проблем и потреба и неко ко говори, ево, ово је проблем и ко хоће да помогне нек се пријави. Тако да је заправо у Канади, која спада у високо развијене земље, случај да је 85% људи који волонтира позвано да то уради. Значи, нису сами дошли. Трећа ствар је јавни интерес који мора да постоји. Не може неко да волонтира у корист друге особе, појединца. Опет ту постоји разлика. Споменуо сам да смо имали ону акцију за малу девојчицу, значи волонтирало се за појединца. Али, опет је виши интерес у питању, није то појединац да си сад ти дошао мојој кући у стилу , е, сад ми ти помози да окречим овај стан. Не , у том смислу директне или индиректне помоћи, него постоји неки шири интерес. Постоје потребе људи које се не могу задовољити другим путем сем кроз организоване групе.”

---На које начине долазе људи из Србије до Ваше организације са жељом да помогну? Будући да су школске новине у питању, волео бих Вас питати да ли су они до Вас вођени разумом или осећајем ? У делу „Ана Карењина” јасно стоји да се до љубави , до рада за опште добро, стиже искључиво разумом. Сматрате ли то истином?

“Па, сад, како се до љубави стиже, сматрам да је више субјективно питање. Али, имајући у виду да сам скоро петнаест година у овом послу, могу тврдити да су људи раније више налазили мотиве у томе личном (како могу да помогнем), а мање у томе шта могу да добијем. Тако да данас, чини ми се, људи ,наравно не сви али више него раније, проналазе мотиве у томе шта ћу имати од тога што ћу помоћи некоме. Гледају личну корист у чињењу општег добра. Оно што смо ми годинама користили као позив за волонтирање је да дођу, учине неко добро дело и да покушају да извуку неку лекцију и знање - да се оплемењују”.

---На које начине помажете младим људима у невољи који припадају нашој држави?

“Видови су разноразни - од летњих волонтерских кампова до прикупљања материјалних средстава. Али, ја већи проблем имам од тога кога да гађамо, таргетирамо (коме помоћи). Да ли некоме ко се уопште не труди и не тежи ничему или некој особи која у себи носи неке жеље и снаге да их оствари - само нема околности. Тако да, имао сам врло често лични конфликт јер не можеш сваком да помогнеш. И пре годину дана ме је један колега питао: „ Која је твоја мисија?“. Мисија организације је да помогне свима или бар онима који покушавају да ураде нешто за себе. Мислим да је, такође, и себично од неког ко је као организација сачињена и од цивилног друштва, као што смо ми, тражити да се помогне свима. Мислим да је за тако неке потезе потребна једна много шира структура, можда чак и повезана са самим државним апаратом, која би могла на брже начине и ефикасније да подстиче нагон ка хуманитарности. Са друге стране, ми смо имали две-три турнеје по источној, западној и централној Србији у којима смо трагали за одговорима како убацити младе у наше воде. Овом приликом бих волео истаћи један од наших активних порјеката који циља групу људи која је изолована, која живи у мањим срединама (углавном у руралним подручјима). Тражимо тинејџере или млађе пунолетне особе да их укључимо у наше активности. Јер, рад је средство које прилично зближава људе и желимо да их мало активирамо и подстакнемо. Причамо о младима који немају околности за напредак, а поседују извесну жељу да иду даље.”

---Шта Вас, конкретно, држи петнаест година у овом послу?

“Чиста љубав. Не постоји племенитије, чистије и лепше делање од помоћи другима у невољи. Нема себичлука, нема негативности и истовремено се подстичу искључиво позитивне мисли и осећања. Ово је посао због којег могу правих леђа да ходам.”

Овим поводом разговарали смо и са професорком Јасмином Поточан, која се ове школске године упустила у акцију подстицања хуманитарних активности и развијања хуманитарног сензибилитета код ученика Пете београдске гимназије.“ Библиотека секција Пете београдске гимназије организовала је хуманитарну акцију „**Књига на дар**“ у којој су сакупљане књиге за две основне школе на Косову, Основну школу“Лепосавић“ у Лепосавићу и Основну школу „Краљ Милутин“ у Грачаници. Акција је трајала три месеца и сакупљено је укупно 746 књига. Ученици 1/4 сакупили су 320, 1/6 283, 1/8 82, 2/10 12 и 4/8 49 књига, а професор Растко Јевтовић поклатио је 4 књиге“, информисла нас је професорка Поточан. Она, као руководилац секције, и ученици 1/4 Димитријевић Лука и Станојевић Р.Никола, 9.6.2017.године посетили су обе школе и донирали сакупљене књиге. Свим одељењима која су учествовала у акцији додељене су захвалнице, али смо сигурни да је унутрашње задовољство свих „хуманитараца“ Пете гимназије довољно да наставе своје акције и у наредној школској години.

Максим Њего II-10

НА ПУТУ ОКО ПИРИНЕЈСКОГ ПОЛУОСТРВА

-репортажа-

Пиринејско полуострво познато је и као *Иберијско* или *Иберија*, а овај назив добило је по народу који га је некада насељавао – *Иберима*.

Налази се на југозападу Европе и у своје границе убраја Шпанију, Андору, Гибралтар, Португал и мали део Француске.

Од остатка Европе дели га планински ланац Пиринеја.

Португал

Наша прва дестинација налази се у Португалу који је од Србије удаљен око 2,500 километара. Ради се о главном граду - Лисабону

Први утисак о овом граду је позитиван, највише због људи који се труде да угосте туристе. На други поглед, град изгледа помало клаустрофобично захваљујући мноштву уских и збијених улица. Становници се по њима крећу необичним возилима попут мотора, која успевају да се провлаче кроз сваку гужву.

Оно што се одмах примети су традиционалне плочице излепљене по фасадама зграда. Њихова улога је заштита од влаге и очување фасада, а такође, чине лични печат Лисабона. Мирис који се шири градом долази из посластичарница које спремају традиционални колач од бакалара. Као један од најстаријих градова обилује богатом историјом, па тако и разноврсним музејима. Неки од њих су музеј керамичких плочица, музеј пива и музеј древних уметности.

СИНТРА

Синтра, град двораца, удаљен је 30 км од Лисабона и због тога се многи туристи одлучују да је не посете. То је, нажалост, огромна штета јер представља право историјско и културно благо.

Сачињена је од пет двораца, Маварске тврђаве и много вртова. Вртови су нестварног изгледа, захваљујући разним врстама биљака које су се, много година уназад, прикупљале из целог света и доносиле овде. Оно што поред пејзажа одузима дах јесте унутрашњост двораца. Она је испуњена намештајем који су заиста користили краљица и краљ. Овај предиван комплекс био је инспирација многим уметницима, а налази се и на Унесковој листи светске баштине.

Шпанија

Севиља

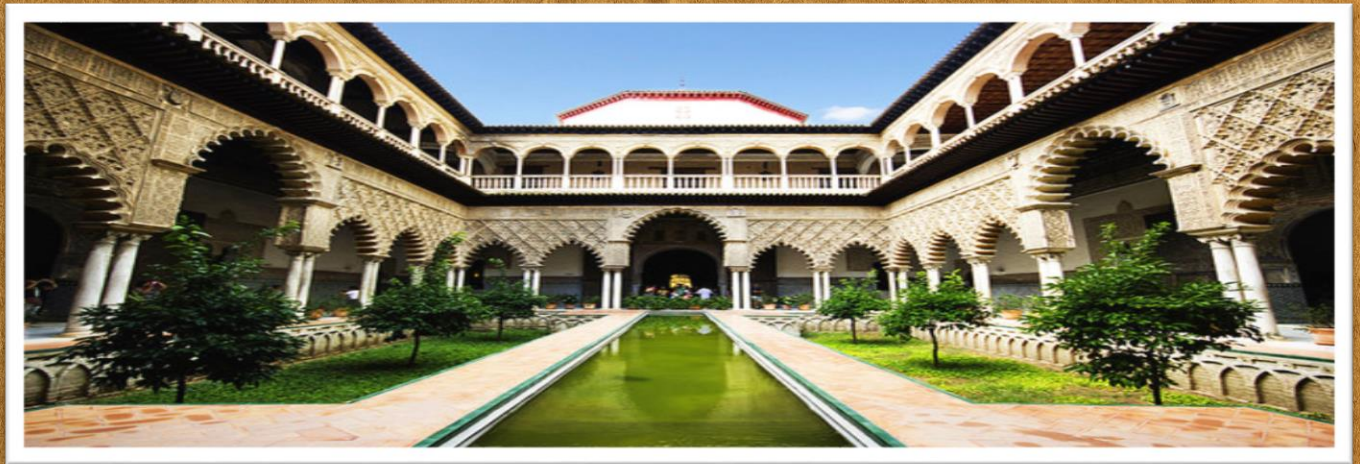
Потпуна супротност Лисабону, Севиља, град са широким улицама и пространим трговима. Налази се у Андалузији и представља њену престоницу.

Овај град је познат по кориди, Севиљском берберину и Дон Жуану, а оно што оставља највећи утисак је гостопримство и топлина којом одишу становници. Наравно, не само у Севиљи већ и у осталим градовима Шпаније.

Севиљом протиче река Гвадалкивир, која је кроз историју била јако значајна јер се њом пловило у Америку. Такође, Атлантски океан се налази близу Севиље, а захваљујући овим факторима некада је била највећа светска лука.

Арапска архитектура је доминантна као и стил који одише моћу. Једна од грађавина коју су Арапи изградили је и трећа богомоља по величини на свету. Већа је од Аја Софије, а првенствено је изграђена као џамија. У њен олтар уграђено је три тоне злата, а унутра се налази и Колумбов гроб.

Алказар је краљевска палата која плени занимљивом архитектуром, а укључује и вртове који су веома лепо уређени и веома богати флором. Карактеристично за флору Шпаније је засигурно дрво поморандже које расте као у парковима, тако и на улицама. Наравно, Плаца Еспања као главни трг не може бити изостављен, а на њему се налазе и фламенко барови у којима се изводи традиционални плес. Када говоримо о плесу неизоставно је рећи да је баш у Севиљи настао чувени пле – Макарена.

Ваљадолид

Захваљујући титули престонице коју је добио 1604. године, овај град је раскошан, веома богате културе, познат по вину и сиру. Највеће богатство Ваљадолида су фонтане, којих има око 70, а неке су изграђене од белог и црног мермера са детаљима од злата, кристала или бронзе.

У једном од насеља налази се кућа Мигела Сервантеса, који је баш овде написао други део Дон Кихота.

Овде се налази велики број музеја, али најпознатији је Национални музеј скулптуре. Најпознатији експонати су скулптуре из средњег века, позлаћени олтари као и дела многих славних уметника. Стална поставка се налази у згради меканих женских линија.

Легенда каже да Ваљадолид своју једноставну лепоту дугује машти муза уметности, а такође и фестивале који се редовно одржавају. Народ је захваљујући њима веома весело и пријатан.

Монте Карло

Један од најлуксузнијих градова Европе. Веома се разликује од Шпаније и топлоте коју она одаје. Такође, кнежевина Монако је површински веома мала и не броји пуно знаменитости. Туристи обично стоје на тротоарима и фотографишу луксузне аутомобиле као и познате личности које се тамо налазе. У Монаку се издвајају Принчева палата, Океанографски музеј као и Монегашка катедрала, док је Монте Карло познат по комплексу казина и луксузних хотела. Поред тога он поседује и оперу и балетску дворану, а такође, и неке од најлуксузнијих хотела и ресторана света.

На овом путовању засигурно највећи ужитак предсавља обилазак Шпаније, не само због топле климе, већ и топлих људи, укусне хране, а највише, опуштене атмосфере која је идеална за одмор.

Левнаић Јована II-10

Сјај и беда шоу-бизниса

-репортажа-

Недавно сам имала прилику да учествујем у једном од тренутно актуелних шоу програма. Ја имам таленат, који ми је показао делић онога што не можемо да видимо путем наших малих екрана. Инспирисана тим новим искуством, одлучила сам да поделим са вама оно што сам проживела као непосредни учесник тзв. естрадног спектакла...

Јутро је. Трчим да стигнем на први час на коме радимо писмени из математике. Са собом носим још једну велику торбу у којој је костим, ципеле за наступ, пуно шминке и још понека ситница. Бавим се плесом, а инструкторка је одлучила да пријави нашу групу на ово, назови, "такмичење". Главни циљ нашег пријављивања није била жеља за победом и наградом, већ само добра прилика за промовисање плесног клуба. Нико од девојака из групе није ни знао да смо пријављене док инструкторка једног дана није рекла пред крај часа: „Следећег петка имате снимање за шоу „Ја имам таленат“, послала сам ваш снимак са прошлогодишњег такмичења, који им се свидео, тако да сте ушле у први круг." Ни једна од нас није била нешто нарочито узбуђена јер смо на то гледале више као на једну од обавеза промовисања клуба. Припрема за такмичење, као и сам дан наступа, били су прилично напорни јер смо морали да ускладимо све школске обавезе заједно са пробама. После часа математике запутила сам се заједно са другарицом из одељења, која је уједно и чланица групе, у наш плесни центар, на последњу пробу, а затим смо све заједно отишле у Пинк студио у Шимановцима. Тамо нас је дочекала продуценткиња која нас је спровела до једне велике собе у којој је било много такмичара. Атмосфера у соби била је феноменална, толико уметника на једном месту... Зрачила је јака енергија из сваког ћошка. Неки су завршили последње пробе певања, други су вежбали глумачки наступ или рецитоване, а било је и оних неуобичајених талената, попут извођења мађионичарских трикова. Камере су биле свуда и снимале понашање учесника „иза бине“ или снимале интервју наредног такмичара. Оно што ми се није свидело било је дуго чекање и неорганизирана од стране продуцената. Након пуна четири сата, коначно смо изашле на позорницу иако тако није било планирано. После дужег ишчекивања дошао је организатор и довео нас до простора иза бине, где смо, са још неколико извођача, чекали свој ред. Трему смо

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

смањивале тако што смо посматрале припреме водитељке која је вежбала изразе лица, осмех и најаву за сваког наредног такмичара. Никад раније нисам помислила да водитељке увежбавају наступ док их не снима камера, на телевизији делују тако самоуверено и чини се да им речи надиру спонтано. После неких десетак минута дошле смо на ред. Камере су се укључиле, водитељка је развукла осмех “од једног до другог увета” (иако није изгледала тако срећно до тог тренутка) и тражила да се представимо. Након тога смо изашле на сцену. Студио је много мањи него што делује на екрану, а публика која изгледа чило и весело пред камерама заправо је прилично уморна од тапшања и седења по више сати, а једина мотивација да буду ту су дневнице. Тачно испред нас стоји жири, којим сам, морам признати, била разочарана. И пре наступа сам знала да су у њему наше нове турбо- фолк звезде. Док су на екрану деловали колико-толико пристојно, у стварности су били деконцентрисани и одсутни. Изненадила сам се њиховим изгледом који није ни налик оном савршеном који сам виђала у часописима и спотовима. Музика је кренула и почеле смо да играмо. Већ на почетку се чуо онај препознатљив звук који значи да не пролазиш даље, а затим други и трећи и, на крају, четврти. Сви су одлучили да испадамо из даљег такмичења. Морам признати да нисам у то одмах поверовала, а онда сам се мало разочарала, иако ми то такмичење није превише значило. Највише ме је изненадила процена судија јер нам нису дали право образложења својих одлука. Више је деловало да су то урадили по некој инерцији, а не на основу стручности. Тад сам схватила да су те личности изабране као судије само да би се промовисале и да би била већа гледаност, а не због њихових професионалних квалитета, и то је она тамна страна шоу- бизниса. Знале смо колико смо добре због свих освојених медаља на правим плесним такмичењима, са стручним жиријем, тако да се нисмо нарочито узбуђивале. Али, постојали су такмичари који нису прошли даље, а критике жирија су преозбиљно схватили, па су тако са сузама одлазили са бине јер су њихови коментари били прегруби и непримерени. Било ми их је помало жао. Овде се није ценио таленат, већ је поента била направити што већи скандал на такав начин да емисија буде што гледанија. И тако сам открила велику тајну шоу-бизниса, а то је да се често не бирају средства да би се дошло до јединог циља, а то је што већа зарада, по сваку цену. Драго ми је да сам то на време схватила, тако да ме гламур и лажни сјај оваквих програма више никад неће фасцинирати.

Ања Анђела Пантић I-8

Слаба дрога за слабе људе

-колумна-

Канабис је једина контролисана супстанца која је успела да изађе из смрдљивих ћошкова, мрачних пасажа и соба тинејџера и да представља неку врсту културе. Наравно, постоје и друге дроге које имају своје суб-културе, лсд или екстази, на пример, али нипошто се не могу поредити са марихуаном.

Чак и алкохол, који у Европи постоји хиљадама година не достиже ганџу, његов културни статус се обично може свести на препознатљиви, прескупи, и обично екстремно некавалитетни бренд пице. Марихуана је постала толико универзално вољена дрога, и то је резултат неколико карактеристика које је диференцирају од осталих дрога. 1) Релативно је јефтина и нема евидентне и директно смртоносне нуспојаве. Последице тога што је марихуана лака дрога, ослобођена је лоших конотација везаних за озбиљне нуспојаве. Све остале дроге се третирају са одређеном дозом озбиљности. Цигарете-рак, алкохол-саобраћајне несреће, екстази-слабо срце, хероин- веома, веома брза и болна смрт, кокаин- скупа дрога резервисана за припаднике елите. Марихуна у друштву и колективној свести није везана за смртоносна дејства, делом зато што је опште познато да се користи у медицинске сврхе, наравно, ако је гајена на земљишту у ком има мишомора, практично си мртав, али кога занима смрт. То ме доводи до другог фактора њене популарности. 2) Има благотворна дејства и користи се као лек у модерној медицини. Ово, вроватно, подстиче неке људе да је конзумирају, јер је лек. Узрок овога се може приписати једном монго суптилнијем и распрострањенијем производу модерног друштва, култури лекова. Од рођења сваки проблем се може решити лековима. Не можеш да спаваш, узмеш санвал, превише спаваш, узмеш енфетамине, не можеш да се смириш узмеш бромазепам, сувише си смирен узмеш поново енфетамине. Када у животу не знаш шта ћеш са собом - узмеш марихуану. 3) Илегална је и нема директне нуспојаве. Ова премиса може довести до мишљења да је марихуана контролисана супстанца зато што има благотворна дејства. Власти су је забраниле како би одржале контролу над остатком света. Назалост, и власти су, вероватно, донекле умешане у дистрибуцију марихуане, а њена илегалност јој само диже цену. Искоришћава их све власт, а оне који је “варе”, искоришћавају и дилери. Нажлост, нисмо открили заверу већ само чињеницу да је доста људи гупо, али то смо већ знали, надам се. 4) Опушта људе. Ово њену продају чини лаким начином за експлоатацију младих, који би углавном могли мало да се опусте, али опуштеност коју изазва марихуана је више екстремно непродуктивно стање мировања него што је смањено стање

неуротичног понашања. Између осталог, да ли мислите да се велики прасак десио зато што је универзум био опуштен. Не, не, није- за неке ствари је потребна енергија. 5) Доводи те у надувано стње, што код неких повећава креативност. Овакав начин размишљања је резервисан за јадне, несигурне бескичмењаке, и не видим да је даља елаборација потребна.

Закључак: марихуана је слаба дрога за слабе људе.

Миљковић Милан 4-2

Хештег #Контроверзно

-колумна-

"ОМГ знаш ко ме је зафоловао?", "Е, замисли, синовао ме је и није ни одговорио", "ЛОЛ! Пази какав сам твит синоћ прочитао!"

Познато?

Хајде да поразговарамо. А да, тренутак. Нећете ме слушати. Ево, исписаћу. Тачније, искуцаћу, не би ли били у могућности да ово читате иза једног од својих екрана. Знам да тако више волите, немојте ни да покушавате да ме убедите у супротно. Ја сам иста таква. Хештег #РазумемоСе.

Дакле, како то да пазимо кога пуштамо у кућу, а опет сликамо неред у соби за Снепчет, хештег #ВеликоЧишћење? Морам признати, не знам ни сама. Ипак смо ми генерација која је од малена окружена неком врстом технологије, макар то биле и касете из којих смо тако радо извлачили траке. Наши родитељи, па и наше старије сестре и браћа, одрасли су у време када је хит био да упознате некога на игралишту, уз помоћ одбегле фудбалске лопте. Нико од њих сада не може да схвати зашто морамо да објавимо сваку тулумбу коју поједемо.

Драги моји вршњаци, средњошколци и миленијалци, реците ми - зашто нам лајкови на Фејсу хране сујету, а "Аww" коментари испод слика оцењују каква нам је веза?

У свету интернета сам од 2010. године када су сва деца и њихове мајке имали и правили Фејсбук профиле, те сам и ја затражила један. Тада смо, ми деца, Фејсбук користили за играње игрица као што су Фармвил и Маллворлд.

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

Пре Фејсбука постојао је Мајспејс, који ја никада нисам користила, чак ни видела. Али, још са настанком, 2003. године, почела је општа појава за живљење богатог дигиталног живота, стицањем одређене "репутације" на друштвеним мрежама.

Фејсбук је настао 2004. године, али се није прочуо све до 2006. године, а од 2011. године постао је једна од највећих друштвених платформи на интернету. На Фејсбуку су се постављале слике, статуси, правили албуми, честитали рођендани. Моја генерација је Фејсбук користила као главну алатку изазивања зависти код пријатеља преко гомиле слика са мора и друштвених догађаја, као и за постављање чувених "ЛБВ (лепа, блеја, веза)", "Мишљење?" и "Лајк и јављам се" статуса.

Док смо ми клинци полако заузимали свет Фејсбука, мало старија публика, тачније миленијалци и многи хипстери (хештег #винтаге), прешли су на Твитер за постављање кратких и довитљивих статуса, популарно названих "твитова", који се тичу догађаја у култури, политици... Твитер је настао 2006. године, али постао је водећа платформа после Фејсбука тек 2012. године. Твитер је најбржи извор вести, ту су прво почели да се користе и хештегови, помоћу којих се претраживала једна одређена тема. Твитер је пружао и Твитер лајв чет (нешто попут данашњег Инстаграм лајва), преко којег би, обично, познате личности одговарале на питања својих фанова.

Родитељи, бабе, деде, тетке и свастике почеле су да се укључују у гужву на Фејсу, а деца моје генерације не беху заинтересована да постављају брзе статусе од 140 карактера, те је због тога профитирала нова интервеб сила - Инстаграм.

Инстаграм је настао 2010. године, првенствено као апликација направљена искључиво за кориснике ИОС платформе, али је 2012. године пуштена и андроид верзија.

Сећате ли се поменутог изазивања љубоморе и зависти помоћу слика са мора, са познатим личностима? Инстаграм је створен за тако нешто. Искључиво за постављање слика и видеа, често са отрцаним описима, Инстаграм је постао глобални хит међу клинцима који су имали од 13 до 20 и нешто година. Оно што је било другачије од Фејса, код Инстаграма и Твитера била су имена. Док смо на Фејсу користили своје пуно име и презиме, на Твитеру и Инстаграму сваки јузернејм је морао потпуно да се разликује, те су корисници постали креативнији у смишљању својих онлајн индентитета. Такође, док смо на Фејсу прихватили позиве за пријатељство, на Твитеру и

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

Инстаграму смо прихватили захтеве за праћење.

На Инстаграму се први пут прославио чувени Селфи, из ког се изродила и Патка фаца, који идаље обитава на профилима тетке и стрине које покушавају да одагнају пакао климактеријума имитирајући своје млађе сестричине, упркос томе што је овај тренд постао демоде још 2014.године. Инстаграм нас је упознао и са филтерима, који су полако почели да бивају злостављани и прекомерно коришћени прво од стране претенциозних уметника, а касније и горепоменуте родбине.

Инстаграм је накратко замро када се 2014.године појавио Снепчет, платформа преко које можемо да сликамо и снимамо кратке клипове од 10 секунди и постављамо их на Моју причу, која ту стоји тачно 24 сата од објављивања. Ово је омогућило скоро живи пренос нечијег дана, са различитим филтерима и опцијама.

Када је Инстаграм замало уништен гомилом фамилије која је почела да прави профиле, деца су прешла у "безбедно" окриље Снепчета, хештег #спасени.

Али, неко паметно чедо из маркетиншког тима Инстаграма схватило је шта то децу толико привлачи Снепчету, те је исту ствар направио за Инстаграм – Инстаприче. Исти принцип као и Моја прича на Снепу, само што је можемо склонити од погледа драгих ујни и стричева.

Фејсбук се осетио запостављеним, те је представио опцију Фејсбук лајв, где је омогућен живи пренос, попут оног на Твитеру пре много година. Наравно, клинци су се примили, те је и Инстаграм, брже-боље, увео исту опцију.

Колико год нас одрасли данас осуђивали због прекомерног коришћења интерета и друштвених мрежа, ипак их и они подржавају. Зашто? Зато што су оне намењене да се људи повежу, да се користе уместо скувих телефонских рачуна, уместо дугог чекања на послате разгледнице и писма. Сада нам је цео свет удаљен само једним кликом.

Дакле, ево нас у 2017. години. И, драги моји вршњаци, шта радимо? Осуђујемо једни другима слике, гледамо лајвове, скриншотујемо поруке или сторије, те их по групама исмевамо. Не правите

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

се свеци, знам да сте макар једном то урадили. Ако не урадили, онда сте томе присуствовали. Али, шта ће нам све то?

Па, сви ми имамо некакве несигурности, а који је лакши начин да их излечимо него исмевајући неког другог? Да, то је баш то.

Набацимо леп осмех, ставимо филтер два и окупимо другаре за фабулозан селфи. Прикупимо неких 150 лајкова и осећамо се добро. Али, ти ваши другари на слици? Једног сте то вече упознали, а стављате планетице и катанце (модерни симболи вечног пријатељства), хештег #бф4евер. Она друга два су вас јуче оговарала, а она девојка у ћошку? Па, за њу сте пре пар дана рекли како је органски не подносите.

Дакле, да ли ми друштвене мреже погрешно користимо? Да, апсолутно. Ми млади превише значаја придајемо нечијем онлајн идентитету, и тако те људе већ осуђујемо, или већ имамо формирано мишљење о њима искључиво на основу њиховог профила, или више таквих.

Постоје деца која су честе жртве онлајн агресије, која су овонедељно жртвено јагње, једним погрешним или (зло)намерним кликом бачено гладним искомплексираним вуковима да га растргну коментарима и лошим форицама. Наравно, исисавање жеље за животом из тог јагњета трајаће цела два до три дана, потом ће бити заборављено, а нова мета ће се врло брзо наћи. Међутим, то јадно јагњенце ће имати неке дугорочне последице.

Такође, чак ни везе и пријатељства више нису иста. Другари се љуте јер им ниси лајковао слику, а девојка или момак ти придикују што јеси лајковао слику другој особи супротног пола. Забога, па то је тешка врста издаје, у Исусово време би вас за то каменовали.

И данас вас на неки начин каменују.

Али, постоји једна чудна нуспојава. Када се у свемиру интернета догоди нешто лоше, то је вредно спомињања и у јавности, у стварном, 3-де свету. Да, да, знам да нам је свима то страно. То је оно када можемо да се додирнемо, знате, где користимо пет чула уместо два. Међутим, ако се на интернету деси нешто одлично, помене тога у стварном свету неће бити. Зато што смо рекли наше похвале у коментарима испод објаве, и ту завршили. Чудно је то, како ћемо увек имати да кажемо нешто лоше, али лепе речи престају после прве тачке.

Драги другари, само ви наставите са вашим дневним активностима, и сликањем истих. Ипак, ко сам ја да вам придикујем о томе, када и сама радим исто? Таква смо генерација, а ко зна какве ће бити следеће. Ипак, данас је родитељима лакше да детету тутну таблет, него да се њиме, заправо, баве.

Само, будите свесни, да сваки ваш коментар, лош и добар, онлајн и офлајн, утиче на другу особу, директно или идиректно. Интернет није Лас Вегас, јер шта се деси у дигиталном свету, не остаје увек у дигиталном свету. Како то? Па, дигитални свет је само подврста правог. Хештег #дубокоумно.

Мила Тодоровић I-8

Пут филма и оптичких апарата кроз историју

-фељтон-

СТАТУС ФОТОГРАФИЈЕ ИЗ КАДРА САВЕРМЕНОГ ДРУШТВА

Дигитализовање фотографије довело је до формирања фото-апарата и технолошких уређаја са уграђеним камерама. На тај начин, некадашње Ниепсово мучење да би израдио једну фотографију слабијег квалитета у року од осам сати, свело се на притисак прстом на екрану при чему се добије слика у милисекунди. Дакле, значај фотографије, с обзиром на то да је доступан прстима највећих аматера, свео се и на њено коришћење у баналним приликама. Раније су само одабрани међу нама могли снимати и поседовати апарате способне да забележе један дах историје на папиру. Фотографија у времену коришћења филма много се више поштовала и ценила. Била је ређа. Није било прилика за трошење материјала и времена за хватање небитних момената у животу. Њен значај је, насупрот томе, постао већи, међутим, њена стриктно уметничка и научна страна делом је умрљана саверменим методама фотографисања. Притом, многим може на помен фотографије пасти на памет из ризнице сећања селфи, пре но њена уметничка и културолошка вредност. Самим тим, некад је узвишенији статус фотографија, банализован и спуштен на нижи ниво.

РАТНИЦИ ФОТОГРАФИЈЕ

Овде је реч о уметницима. О људима који су нашли свој смисао пратећи светлост „незнаног, занимљивог“. Они и не знају другачије живети, нити могу, док се не реше својих снова. Срца су им вечито затрована страшћу уметности. Она је, по мом мишљењу, као једна жена. Дама која је при првим тренуцима упознавања услишавала све жеље, снове, у којој се види чистота и спас. У тој узвишености може се волети свим срцем и сваким делом свог тела. Како је, махом, на овом свету све склоно пропадању, тако је и ова жена. Касније се код многих уметника њихове љубавнице кваре, и претварају у зло, чинећи своје мужеве личним таоцима. Они плаћају цену што су им се отворли тако силно и очекују њихово подаништво сада. И, само када остваре неке од својих маштања, наилазе на комадиће слободе. Мир. Толико маштају да и не знају да другачије мисле, да живе, да осећају. Задатак им је да демистификују илузије под чијом хипнозом људи живе али, велики број њих, ипак, даје нам колач са бомбом у средини. Једну велику лаж прамзану слатком глазуром колача.

Ансел Адамс

Само они који су нашли истину успели су јер она никад не лаже и вечито ослобађа.

Међу вечним фотографима, један великан је успео да победи смрт, а то је Ансел Адамс (1902-1984). Живео је пратећи филм своје камере. На том путу сазнао је доста, што о животу и другима, тако, и најпре, о себи. Амерички фотограф и борац за заштиту средине, најпознатији по својим

црно-белим фотографијама, прве фотографије начинио је са четрнаест година у Националном парку Јосемите, током одмора у Калифорнији. Већ тада се видело да има дара, поједно онога што се провлачило кроз читав његов рад: комбинација изванредних фотографских вештина и дубоко дивљење према америчким пејзажима. Већ следеће године поново се враћа у Јосемите парк, само овај пут са стеченим знањем о основним техникама и вештинама потребним за фотографију на великим висинама и под тешким временским условима. Са собом носи и бољу фотографску опрему. Његове прве фотографије су објављене 1921. године, а следеће године се почиње са њиховом продајом. И у тим фотографијама види се осећај за тонални баланс и прецизну композицију. Међутим, у овим тренуцима и даље има у плану да развија музичку каријеру.

Адамс је тридесетих година двадесетог века експериментисао са меким фокусом и бавио се израдом пиктуралних фотографија. Међутим, временом се окреће ка ручном бојењу фотографија, врло популарном техником тог доба. Почиње да користи објективе како би добио разноврсне ефекте, али на крају одбацује пикторализам и замењује га реалистичким приступом који се ослања на оштар фокус, повећан контраст и прецизне експозиције. Године 1927. уговара израду прве колекције фотографија у коју је била укључена и позната слика „Монолит“.

Први пут ју је начинио са четрнаест година, не би ли након једанаест година, са већим искуством, новим знањем и бољом опремом начинио ремек-дело од онога што је и његово младо око запазило.

(У потрази за одговарајућим кадром, Ансел Адамс је формирао посебну структуру на својим колима, успомоћу које је објективом могао детаљније пречешљати жељење територије).

Нико није сликао дивљину и стене, велике висте, као он. Окушао се и у портретној фотографији, али су критичари пресудили рекавши: "Слика стене као да су људска лица, а људска лица као да су стене".

Позната је његова фраза: „Ако не можеш да направиш добру фотографију, направи црвену".
Наставиће се.....

(Монолит)

КРЕАТИВНО ЋОШЕ

СТЕПЕНИШТЕ КА НЕБЕСИМА

О пусти ме да узлетим
 На крилима ватре и сна
 Да буку ветра реметим
 Блеском звезда падалица

У небеса бесконачна
 Пошаљи наде моје зле
 А сва ова туга мрачна
 Нека, да спи остави је

Хајде, кренимо сад одмах
 Узми ме за руку што пре
 Заборави на хладан страх
 Веруј ми, спасићемо се

Мисли на речи слободне
 Што струје свуда око нас
 Где год плаха киша падне
 Спраће и наш промукли глас

Не престај да зовеш, вичи
 Изван стакла види се лик
 Ђаво је главни у причи
 Шапуће мрак образа тик

Нога ми полако клизи
 Време се већ ближи крају
 Остави све својој бризи
 Кренућу ја лако рају

Заборави на свет цео
 Сањај само лепе ствари
 Тај што је судбину плео
 Не сме срећу да ти квари

2*) - В|||

У кавезу сам
 Јел' то кричи чудесни љубавни
 плам
 Што се прелива небеским сводом
 к'о немиран сан
 И златан трачак што улепша ми дан

Јел' то суза што испод капака се
 крије
 Или но она што безусловно лије
 О, реци ми, кога овај поветарац
 нежно мије
 А кога бездушно кочијама срама
 бије

О, зашто твоја нога толико даље
 испред корача
 И ово црвено лице надуло од плача
 Како твог погледа, речи неверне
 ојача
 Од мене направи направи
 изасланика сетних певача

Можда једном, једног дана коначно
 схватиш
 Када нечија осећања искрено
 узвратиш
 А пре тога ноћи непреспаване
 пропатиш

То је цена љубави коју мораш да
 платиш

Анђела Матовић 2-10

Бесконачни смо, Ф.

Бесконачни смо, Ф.
 Као мрак што покрива све,
 Као пошаст што се шири земљом,
 Као даљина између наших усана.

Бесконачни смо, Ф.
 Као хаос у мојој глави,
 Жеља у потоку стида,
 Страх у коленима што клечају.

Бесконачни смо, Ф.
 Као поноћ у твојим очима,
 Порок на латицама руже,
 Грех у речима свештеника.

Бесконачни смо, Ф.
 Као патња које већ има довољно,
 Као јесен у нашим грудима,
 Као мирис крви у пламену.

Бесконачни смо, Ф.
 Као бол којег покушавамо да се решимо,
 Стрепња коју покушавамо да сакријемо,
 Страст на коју се столећима чека.

Бесконачни смо, Ф.
 Као крај који ће нас све самлети,
 Као небо што плаче за свемиром,
 Као чежња у мојим траговима.

Бесконачни смо, Ф.
 Као блуз, као блуз, као блуз
 У неком отрцаном кафићу,
 У смеху проститутке,
 У уплаканом телу што плеше,
 У пукотинама кроз које продире мрак,
 У јутру које свиће над градом,
 У гробници целог света,
 У одјецима њихових врисака,
 У привиду наше среће,
 У сваком делу мене

У сваком делу тебе
 Који одбијамо љубав јачу од смрти
 Зарад пар деценија живота.

Мина Божовић

Признање

Грешна сам, признајем,
 Што те желим,
 А не бих смела,
 Јер, бојим се, пољубићеш ме,
 А ја то никада нећу заборавити
 И сваки тренутак без тебе
 Постаће година.
 Неће бити речи ни крика који ће моћи
 Да искаже бесконачну патњу коју осећам
 Када ниси ту.

Грешна сам, признајем,
 Што те гледам тако безобразно,
 Тако бешчасно и лајаво,
 Како само ја то умет;
 Свака неваљала девојчица
 На време научи
 Да пажљиво крије
 Своје прљаве тајне
 У споменарима
 Испод сестриног кревета.
 Грешна сам, признајем,
 Што те потајно молим
 Да ми нанесеш бол,
 Већи и силнији него иједан до сада,
 Бол који ће ме уништити
 Тако да нико никада
 Не препозна моје тело и лице
 Уроњене у таму из
 Које сам постала
 Јер они припадају само теби.

Грешна сам, признајем,
 Што сањам лепљиве снове
 О којима се не говори,
 А ти врло добро знаш
 Да ја не умет да затворим уста
 Када шавови почну да пуцају
 А жудња почне да пече.
 Грешна сам, признајем,
 Што те хоћу целог за себе,
 Што тражим твоју срж

И твоју душу,
 Што ти сваким кораком
 Изазивам бес,
 А сваким одласком пожар.
 Грешна сам, признајем,
 Што кунем и проклињем
 Дан кад си се родио,
 У мајчином трбуху
 Страшћу смо се тровали,
 Дошли на свет
 Једно другом
 Крв да попијемо,
 Живот да отмемо,
 Душу да узмемо.

Грешна сам, признајем,
 Што свака моја рана
 Нариче за твојим уснама,
 Поплављена хаосом и блудом,
 Ја, курва и бестидница,
 Убићу или полудети,
 Али нећи дозволити да умрем,
 Недовољно жељена,
 Недовољно вољена,
 Недовољно твоја,
 Док сваки откуцај у мојим распуклим
 грудима
 И даље за тобом гори.

Мина Божовић 2-10

В

Убила сам те, ипак живиш
Све трагове тебе истргла сам
Ноктима сам поцепала кожу коју си додиривао
Ножем сам пустила крв оне коју си волео
Сломила сам кости које су држале тело оне коју си желео
Тело се распада, труне, тресе се, смрди
Твоје име је угравирано на мом срцу
Твој поглед урезан је у моје зенице
Места која си дотакао и даље су жива
Вене пулсирају под кожом
Пуцају за тобом, крв кљуца, срце се увија
Гуше ме речи, оне неизговорене
Повраћам цвет који живи у мени
Црњи је од барута у твојим устима
Запалила сам је, ону којом си се клео
Месо јој пуцкета под пламеном
Нестаје у диму који се стапа са отровним ваздухом овог света
Изгорела, када бих могла душом
Овај пепео бих спалила поново
Саки део мене нека вришти твоје име
Нека моли, у паклу
Нека се тресе желећи тебе
Нека плаче, тако прљав
Нека крвари и нека пуца
Нека се вечно гуши
Нека вечно буде гладан тебе, Анђеле.

Теодора Загорац 2-10

ПЕТИ ЕЛЕМЕНТ

РЕДАКЦИЈА:

Невена Пантовић, Милица Савић, Алекса Винкић, Гаврило Тодоровић, Милан Миљковић, Јована Љевнајић, Маја Ковачевић, Анђела Матовић, Мина Божовић, Теодора Загорац, Душан Тавић, Максим Њего, Мила Тодоровић, Милица Симеуновић, Ања Анђела Пантић, Милица Митић, Ема Пришинг, Кристина Костадиновић, Матеја Миновић, Гаврило Илић

ТЕХНИЧКА ПОДРШКА: Јована Љевнајић, Маја Ковачевић

МЕНТОР ПРОФЕСОР: Наташа Мицић

Издавач: Пета београдска гимназија

Главни и одговорни уредник: Наташа Мицић

Нешто за крај....

ВИДИМО СЕ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ!